

KALKULACE PLATEB PRO OBDOBÍ 2023–2027

(Intervence rozvoje venkova – AGROENVIRONMENTÁLNĚ- KLIMATICKÁ OPATŘENÍ, EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ, OBLASTI NATURA 2000 NA ZEMĚDĚLSKÉ PŮDĚ, AGROLESNICKÉ SYSTÉMY, ZALESŇOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY)

1	Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)	3
	Metodika výpočtu plateb	3
	Použité koncepty výpočtu plateb	4
	Datová základna kalkulací plateb	4
	Přehled PŮ vyskytujících se ve výpočtech	5
	KALKULACE	6
1.1	AEKO Zatravňování orné půdy (16.70)	6
1.1.1	Zatravňování erozně ohrožené orné půdy (běžnou směsí, druhově bohatou směsí, regionální směsí)	7
1.1.1.1	Zatravňování orné půdy běžnou směsí	7
1.1.1.2	Zatravňování orné půdy druhově bohatou směsí	8
1.1.1.3	Zatravňování orné půdy regionální směsí	8
1.1.2	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru (běžnou směsí, druhově bohatou směsí, regionální směsí)	9
1.1.2.1	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru běžnou směsí	9
1.1.2.2	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru druhově bohatou směsí	10
1.1.2.3	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru regionální směsí	10
1.1.3	Zatravňování drah soustředěného odtoku	11
1.1.4	Zatravňování infiltračních oblastí	12
1.2	AEKO Meziplodiny (17.70)	12
1.2.1	Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy	13
1.2.2	Meziplodiny proti utužení půdy	13
1.3	AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů (18.70)	13
1.3.1	Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	15
1.3.2	Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené	16
1.3.3	Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené	17
1.3.4	Trvale podmáčené a rašelinné louky	19
1.3.5	Ochrana modrásků	20
1.3.6	Ochrana chřástala polního	21
1.3.7	Suché stepní trávníky a vřesoviště a málo úživné pastviny	22
1.3.8	Druhově bohaté pastviny	22
1.3.9	Platba na výsledek	23
1.3.10	Doplňková platba	25
1.3.10.1	Ponechání neposečených ploch	25
1.4	AEKO Krajínovotvorné sady (19.70)	25
1.5	AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě (20.70)	26
1.5.1	Biopásy	27
1.5.1.1	Krmné biopásy	27

1.5.1.2	Nektarodárné biopásy.....	28
1.5.1.3	Kombinované biopásy	29
1.5.2	Ochrana čejky chocholaté.....	29
1.5.3	Druhově bohaté pokrytí orné půdy.....	30
1.6	AEKO Integrovaná produkce (21.70)	31
1.6.1	Integrovaná produkce ovoce.....	32
1.6.2	Integrovaná produkce révy vinné.....	33
1.6.2.1	Základní ochrana vinic.....	33
1.6.2.2	Nadstavbová ochrana vinic	34
1.6.2.3	Doplňkové platby	35
1.6.2.3.1	Ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty	35
1.6.2.3.2	Úplná náhrada herbicidů v příkmeném pásu.....	36
1.6.3	Integrovaná produkce zeleniny, jahodníku a brambor.....	36
1.7	AEKO Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě (22.70).....	37
1.7.1	Omezování vstupů v oblastech zdrojů pitné vody v okolí VN Švihov	37
2	Ekologické zemědělství (EZ) (23.70)	39
	Metodika a datová základna kalkulací plateb	39
	Použité koncepty výpočtu plateb	40
	Datová základna kalkulací plateb	40
	Přehled PÚ vyskytujících se ve výpočtech:	41
	KALKULACE.....	42
2.1	Trvalé travní porosty.....	42
2.1.1	Základní ošetřování travních porostů.....	42
2.2	Orná půda.....	44
2.2.1	Pěstování zeleniny, brambor, speciálních bylin a jahodníku	44
2.2.2	Pěstování ostatních plodin	46
2.2.3	Pěstování trav a víceletých píceňin na orné půdě	46
2.3	Trvalé kultury	47
2.3.1	Intenzivní sady	48
2.3.2	Ostatní sady	49
2.3.3	Vinice a chmelnice	50
3	Zalesňování zemědělské půdy (25.70)	52
3.1	Náhrada za ukončení zemědělské činnosti.....	52
3.1.1	Zalesnění orné půdy	52
3.1.2	Zalesnění trvalých travních porostů	52
4	Agrolesnické systémy	53
4.1	Založení agrolesnického systému (42.73).....	53
4.2	Péče o založený agrolesnický systém (26.70)	55
5	Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě (32.72)	56
5.1	Oblasti se zákazem hnojit (území 1. zóny CHKO a tzv. stepping stones)	56
5.2	Oblasti se zákazem hnojit průmyslovými hnojivy (území NP).....	56

1 Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Níže uvedené kalkulace včetně metodiky jsou zpracovány jako podklad pro stanovení sazeb za účast v jednotlivých agroenvironmentálně-klimatických opatřeních navrhovaných v rámci nově připravovaného Strategického plánu na období po roce 2023.

Přehled částek opakovaně používaných při výpočtech je znázorněn v Tab. 1. Detailní komentáře k výpočtům jsou uvedeny v textu nebo pak i přímo v Excelových souborech s kalkulacemi plateb.

Způsob kalkulace agroenvironmentálně-klimatických plateb vychází z konceptu definovaného NAŘÍZENÍM EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013. Platba umožňuje hradit:

- ztrátu příjmů v důsledku přijatých závazků (např. snížení intenzity produkce nebo zachování určité extenzity produkce),
- dodatečné náklady vznikající v důsledku přijatých závazků,
- v případě potřeby tzv. transakční náklady.

Platby se poskytují ročně a kompenzují v plné výši či částečně dodatečné náklady a ušlé příjmy příjemců podpory v důsledku přijatých závazků. Agroenvironmentálně-klimatické platby se vztahují pouze na ty závazky, které jdou nad rámec:

- relevantních povinných požadavků na hospodaření a standardů DZES,
- relevantních minimálních požadavků, jež se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin (POR),
- podmínek stanovených pro údržbu zemědělské plochy
- požadavků dle vnitrostátních právních předpisů,
- běžné praxe¹.

Metodika výpočtu plateb

Metodika výpočtu plateb je založena na kalkulaci **tzv. ztráty příjmů** (income foregone) a/nebo **dodatečných nákladů** (additional costs) vyplývajících z dobrovolného zapojení se do agroenvironmentálně-klimatického opatření (AEKO).

Ztráta příjmu vychází z kalkulace tzv. ušlého příjmu v důsledku snížení intenzity produkce (snížení hektarového výnosu), případně z důvodu zachování již existující příznivé úrovně extenzifikace.

Dodatečné náklady vychází z kalkulace skutečných nákladů na dodatečné činnosti či nákladově náročnější činnosti prováděné navíc z důvodu splnění podmínek daných konkrétním agroenvironmentálně-klimatickým závazkem (např. seč od středu ke krajům, použití specifické výsevní směsi, náhrada herbicidů mechanickou likvidací plevelů, použití šetrnějších, většinou dražších, přípravků na ochranu rostlin – POR apod.).

Na druhou stranu může být ztráta naturálních výnosů částečně kompenzována cenovou premií, tj. vyšší cenou za jednotku v systému integrované produkce, která by měla být započtena do celkového příjmu. Stejně tak na straně nákladů je třeba zahrnout případné úspory nákladů (např. snížení nákladů na nakupovaná hnojiva, nepoužití herbicidů, mechanizační náklady na operace prováděné před vstupem do AEKO závazku atd.).

Transakční náklady nebyly v kalkulacích újem u tohoto opatření uvažovány, s výjimkou titulu *Platba na výsledek v rámci intervence Ošetřování extenzivních travních porostů*.

Do kalkulací újem nejsou zahrnuty **investiční náklady**.

Kalkulace ztráty příjmů / zvýšení nákladů může probíhat na základě dvou možných přístupů:

- a. přístup celistvý: výpočet rozdílu mezi „Příspěvky na úhradu fixních nákladů a zisku“ (PÚ = gross margin = hrubé rozpětí nejčastěji na hektar či kus) pro dva srovnávané systémy

¹ V rámci AEKO opatření nelze podporovat činnosti, které se staly běžnou praxí (tzn., že jsou vykonávány běžně i mimo AEKO závazky). Např. nelze očekávat výraznou ztrátu příjmů z požadavku nižšího hnojení, pokud se běžně (mimo oblastí s AEKO) také hnojí málo. Vstup do závazku by nevyvolal změnu.

- (např. konvenční hospodaření a hospodaření v režimu integrované produkce, hospodaření na loukách běžné a extenzivní po vstupu do závazku apod.),
- b. přístup dílčí: konkrétní výčet činností vyplývajících z přijatého závazku a jejich ocenění (např. založení biopásů na orné půdě, seč lehkou mechanizací u podmáčených luk),
 - c. přístup kombinovaný z výše uvedených variant.

O použití přístupu rozhoduje typ (složitost) závazku a dále dostupnost potřebných údajů. Oba přístupy je možné i vhodné u některých závazků kombinovat (tj. druhý dílčí přístup doplňuje prvotní kalkulaci ztráty příjmů / zvýšených nákladů vypočtenou z rozdílů PÚ o dodatečné náklady, které nejsou součástí výpočtu PÚ a vznikají vstupem do závazku, např. zvýšené mzdové náklady aj.).

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku (PÚ) se obecně definuje jako rozdíl mezi tržní produkcí a vybranými přímými náklady jednotlivých komodit. Hodnota tržní produkce se vypočítá z naturálního množství vyrobeného výrobku (pozn.: *Bud' z prodaného množství, anebo z hektarového výnosu*) vynásobením průměrnou realizační cenou dosahovanou obecně na trhu nebo získanou z výběrového šetření. Vybrané přímé náklady se mění v závislosti na změnách objemu produkce, u rostlinné výroby jde např. o náklady na osiva, hnojiva, prostředky na ochranu rostlin, externí služby; u živočišné výroby pak zejména o náklady na krmiva, steliva a léčiva.

Výhodou užití PÚ je, že přínos konkrétní komodity je srovnáván bez zahrnutí vlivu fixních nákladů, tzn. do jisté míry nezávisle na úrovni technického vybavení podniku (odpisy) a velikosti administrativy (režie). U opatření s komplexním vlivem závazků na hospodaření (např. integrovaná produkce, ztráta produkce z orné půdy, extenzivní hospodaření na travních porostech), se proti běžné praxi promítnou závazky do značného počtu variabilních nákladů a do tržeb. Proto je používán příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku jako standardní ekonomický ukazatel (zpravidla na úrovni jedné komodity nebo jejich kombinací), aby byly odlišnosti od běžné praxe snadněji demonstrovatelné.

Použité koncepty výpočtu plateb

Základním konceptem je porovnání PÚ ovlivněné vstupem do opatření s PÚ bez ovlivnění vstupem do AEKO (vždy je možné započítat náklady navíc). Zde byly využity dva způsoby, jak toto porovnání provést:

1. Porovnání PÚ/ha/kus/VDJ na úrovni komodit (např. PÚ u travních porostů (dále TP) nebo tržních plodin na orné půdě (dále OP)) – nezbytné, např. při podpoře zatravnění.
2. Porovnání PÚ/ha, které je vypočteno na úrovni podniku pomocí modelu podniku (modely odpovídají základním typům farem v zemi). Zde výhodnější pro posouzení vlivu účasti na AEKO na úrovni podniku (např. u obhospodařování travních porostů).

V prvním případě jsou PÚ přímo použity do výpočtu tak, jak jsou vysvětleny výše. Příklad: při zatravnění OP je využit PÚ na OP (s využitím váženého průměru PÚ za hlavní tržní komodity v ČR) pro stanovení ztráty produkce z dotčené plochy a PÚ z travního porostu pro snížení této ztráty. Současně je připočten náklad na zatravnění (rozpočten na celé období, ve variantě s povinným využitím dražší směsi je tato směs hrazena první rok závazku).

V druhém případě jsou PÚ dle oblastí využity v modelu farmy, který umožní stanovit průměrný PÚ/ha se zahrnutím více druhů produkce (tj. rostlinné i živočišné). Model umožňuje modelovat strategie farmářů v závislosti na vstupu do AEKO. Tento PÚ je využíván při výpočtu základního titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny.

Datová základna kalkulací plateb

Datová základna pro kalkulace plateb vychází z publikovaných zdrojů (pro výpočty byly použity nejčastěji podklady z let 2015–2019), z vlastních šetření ÚZEI a konzultací s odborníky.

Hlavními zdroji informací jsou:

- data o nákladovosti zemědělských výrobků² z pravidelného výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI),

² Dostupné na: <https://www.uzei.cz/nakladovost-zemedelskych-vyrobkuv/>

- normativy pro zemědělství³ – provozní náklady strojních souprav; vedený Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. (VÚZT),

Dalšími zdroji informací jsou:

- normativy pro zemědělství – data o obvyklých pěstebních a chovatelských technologiích v ČR; „Normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult“,
- cenová soustava RTS DATA⁴ – cena stavebních nebo montážních prací, dodávek materiálů a souvisejících služeb, vedená společností RTS, a.s.
- agregované i položkové údaje cen za jednotlivé závazky a opatření – náklady obvyklých opatření MŽP⁵, vede Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR),
- základní údaje o zemědělství ČR (plochy zemědělských plodin, stavy hospodářských zvířat, průměrné mzdové náklady v zemědělství, ceny zemědělských výrobců aj.) od Českého statistického úřadu (ČSÚ),
- řada dalších vhodných zdrojů informací – např. Situační a výhledové zprávy (MZe); Zprávy o stavu zemědělství ČR – Zelené zprávy (ÚZEI); nákladová šetření ÚZEI (EKOVÍN, OUČR, SISPO, ZUČM); Výživa a hnojení travních a jetelovínotravních porostů (VÚRV, ISBN 978-80-87011-25-6) aj.
- konzultace s poradci a experty, orgány ochrany přírody, vlastní zjišťování, výsledky souvisejících projektů aj.

Údaje týkající se nákladů na agrotechnické operace na zemědělské půdě, cen materiálových vstupů (např. cena osiv, hnojiv) apod. odpovídají situaci let 2019–2020.

Přehled PÚ vyskytujících se ve výpočtech

V následující tabulce jsou vyčísleny položky, které opakovaně vstupují do jednotlivých kalkulací plateb.

Tab. 1 Přehled příspěvků na úhradu a dalších nákladů vyskytujících se ve výpočtech

Ukazatel	SP 2023–2027 (průměr 2015–2019) ⁶
PÚ – pšenice ozimá	10 998 Kč/ha
PÚ – ječmen jarní	13 613 Kč/ha
PÚ – řepka ozimá	13 681 Kč/ha
Vážený PÚ – orná půda (pšenice ozimá; ječmen jarní; řepka ozimá) ⁷	12 174 Kč/ha
PÚ – TTP (běžně hnojené TTP)	5 029 Kč/ha
PÚ – TTP (nehnojené TTP)	2 516 Kč/ha
PÚ – TTP (hnojené v EZ)	3 543 Kč/ha
Náklady na dusíkatá hnojiva (kg čisté živiny) ⁸	33,02 Kč/kg N
Náklady na pohonné hmoty (nafta bez DPH)	31,52 Kč/l
Náklady na pracovní sílu	185,21 Kč/hod

Zdroj: Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků (ÚZEI), dotazníkové šetření ÚZEI na téma Ošetřování trvalých travních porostů z roku 2019, ČSÚ, Ceníky společnosti AgroEfekt, s.r.o. (průměr let 2015–2019), Normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult. Zpracování ÚZEI

³ Dostupné na: <https://www.vuzt.cz/database-a-programy/normativy-pro-poradenstvi/>

⁴ Dostupné na: <https://www.rtscloud.cz/App/RTS-Data/>

⁵ Dostupné na: <https://www.dotace.nature.cz/ppk-programy.html>

⁶ Časové období využité pro výpočet PÚ pro hospodaření na TTP je 2015–2019, je však vyloučen rok 2018 z důvodu extrémního sucha. Toto platí pro všechny varianty TTP – hnojené, nehnojené i běžně hnojené.

⁷ Vážený průměr příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku hlavních tržních plodin byl vypočten na základě vah 56:28:16, a to v pořadí pšenice, řepka a ječmen.

⁸ Jedná se o rozdíly relativní nákupní ceny v minerálních hnojivech a ceny ve statkových hnojivech (hnoji).

KALKULACE

1.1 AEKO Zatravňování orné půdy (16.70)

Východiska pro výpočet:

Zatravňování je velmi účinným opatřením na prevenci či zastavení procesu degradace půd erozí. Titul je cílen na vymezené erozně zranitelné půdy (např. na svazích) a předpokládá se také významný pozitivní vliv intervence na jakost vod (omezení splachu živin a ornice). Orná půda je však obvykle natolik produkční, že zemědělci nemají dostatek motivace ji zatravnit (s výjimkou nejvíce ohrožených ploch) a bez podpory nejsou motivováni k takto radikální změně hospodaření. Zatravňování je navíc ve zvláště chráněných územích, ochranných pásmech NP a v oblastech Natura 2000 umožněno pouze s použitím druhově bohatých nebo regionálních směsí osiva, s cílem zvyšovat druhovou rozmanitost rostlin v oblastech se zvýšenou územní ochranou. Zatravňování orné půdy bude cíleno na pozemky ohrožené silnou či mírnou erozí či splachy dusičnanů, na plochy podél vodních útvarů vyskytujících se v OPVZ, do míst soustředěného odtoku a údolnic (místa extrémně ohrožená vodní erozí) a do oblastí s vysokým rizikem infiltrace dusičnanů do drenážních systémů. *Konkrétní podmínky pro vstup DPB do závazku nejsou součástí dokumentu.*

Zatravnění orné půdy znamená pro zemědělce vedle dodatečně vydaných variabilních nákladů na vysetí travního porostu také ztrátu příjmu z produkce na orné půdě ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku. Současně se ale předpokládá, že zatravněný pozemek bude od druhého roku závazku hospodářsky využíván pro produkci travní hmoty. O příjem z travní hmoty je proto ztráta příjmů z orné půdy snížena (plnohodnotná produkce sena se předpokládá až druhým rokem). Jednorázové dodatečné náklady na výsev travního porostu představují velkou finanční zátěž zejména kvůli vyšší pořizovací ceně regionálních travních směsí. V prvním roce závazku s regionální směsí je tedy hrazen celý náklad na zatravnění (nákup osiva a operace spojené s výsevem travní směsi) a v dalších čtyřech letech závazku se vyplácí pouze náklad na operace spojené s údržbou této travnaté plochy. V závazcích s výsevem běžné a druhově bohaté směsi jsou náklady na operace spojené s údržbou travnaté plochy, nákup osiva a operace spojené s výsevem směsi rozpočítány do pěti let trvání závazku.

V případě zatravňovacích titulů podél vodních útvarů se očekávají také dodatečné náklady na mechanizaci v důsledku náročnosti operací kvůli nepravidelnému tvaru a velikosti zatravňované plochy, horší přístupnosti na tyto lokality a také v důsledku rozdílnosti prací spojených s hlavní plodinou na daném pozemku a zatravněnou plochou.

Dráhy soustředěného odtoku a infiltrační oblasti drenážních systémů jsou místa, jejichž zatravnění je žádoucí. Pro jejich zatravnění je využita běžná zatravňovací směs.

Zdroje dat využité k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku z orné půdy (PÚ):

Výpočet PÚ z orné půdy vychází ze tří hlavních plodin na orné půdě, které zaujímají více jak 50 % všech vysetých plodin v ČR (v letech 2015–2019 tvoří celkem 57 % osevní plochy). Jedná se o pšenici ozimou, řepku ozimou a ječmen jarní. Pro zjištění výše PÚ se počítá s daty, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků, konkrétně je využíván průměr nákladů vybraných plodin z let 2015–2019.

Osiva:

Pro výpočet částky vynaložené na nákup daných směsí osiv byly využity ceníky vybraných osivářských firem z posledních let (2018, 2019), normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult – jelikož k jejich poslední aktualizaci došlo v roce 2015, využíval se tento zdroj pouze pro osiva plodin, jejichž ceny nebyly dohledatelné v jiných zdrojích.

Ceny osiv jsou uvedeny bez DPH.

Mechanizační náklady:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativěch souprav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i., kde je uveden náklad na základní operace. Ke stanovení procenta, o které se tento základní náklad navýší z důvodů daných podmínkami stanovišť, bylo využito expertního odhadu.

Příjem z produkce trávy:

K získání výše produkce se využívá výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku u nehnojené louky. Výše PU vychází z dat, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků. Konkrétně je využíván průměr nákladů z let 2015–2019 s tím, že rok 2018 byl z výpočtu vyloučen kvůli extrémnímu suchu, které v tomto roce na TTP výrazně ovlivnilo dosažené výnosy. Údaje jsou aktualizovány na základě dotazníkového šetření z roku 2019.

Seno je oceněno na základě údajů uveřejněných Českým statistickým úřadem, přičemž se jedná o průměr cen z let 2015–2019 bez zahrnutí extrémního roku 2018 z důvodu sjednocení časové řady.

1.1.1 Zatrávňování erozně ohrožené orné půdy (běžnou směsí, druhově bohatou směsí, regionální směsí)

Kalkulace je vypočítána variantně dle typu použité směsi (zatrávnění běžnou, druhově bohatou a regionální směsí). Vzhledem k finanční náročnosti při nákupu osiv regionálních zatrávňovacích směsí je v tomto titulu platba rozdělena na dvě sazby, přičemž v prvním roce závazku se vyplácí plná cena osiva a náklady potřebné k vysetí regionální zatrávňovací směsi, a po zbylé čtyři roky závazku se hradí pouze údržba travního porostu. Snahou je eliminovat nezáměr o tento typ závazku ze strany žadatelů z důvodu vysokých pořizovacích nákladů regionálních směsí. V případě běžné a druhově bohaté směsi je platba stejná po celou dobu trvání závazku a cena osiva je proto rozpočtena do pěti let.

1.1.1.1 Zatrávňování orné půdy běžnou směsí

Kalkulace platby:

$$10\,161 + 1\,485 = 11\,645 \text{ Kč/ha}$$

Zatrávňování orné půdy – běžná směs	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost přepočten ⁹	-2 013	
Ztráta příjmu celkem		10 161
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Náкуп osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku ¹⁰	1 485	
Dodatečné náklady celkem		1 485
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		11 645¹¹

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha¹².

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha¹³.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

⁹ Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku pro travní porost bez aplikace dusíkatých hnojiv dosahuje výše 2 516 Kč/ha. Předpokládá se plnohodnotné využití travní hmoty až od druhého roku trvání titulu, tj. příjem se předpokládá po čtyři roky, z tohoto důvodu je proveden přepočet.

¹⁰ Údaj odpovídá výši variabilních nákladů na založení travního porostu a výdaj na nákup osiva. Náklady na zatrávnění byly vyděleny počtem let trvání závazku, tj. pěti.

¹¹ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

¹² Jedná se o Národní parky, 1. zóny CHKO a ZOD. Částka představuje rozdíl mezi PÚ dosahovaného na běžně hnojeném TTP v porovnání s nehnojenou variantou.

¹³ Částka představuje ztrátu příjmů v situaci, kdy zemědělec nemůže hnojit průmyslovými hnojivy. Jedná se o rozdíl PÚ na běžně hnojeném TTP a loukách hnojených pouze organickými hnojivy.

1.1.1.2 Zatravňování orné půdy druhově bohatou směsí

Kalkulace platby:

$$10\,161 + 1\,834 = 11\,995 \text{ Kč/ha}$$

Zatravňování orné půdy – druhově bohatá směs	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost přepočet	-2 013	
Ztráta příjmu celkem		10 161
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku ¹⁴	1 834	
Dodatečné náklady celkem		1 834
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		11 995

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.1.1.3 Zatravňování orné půdy regionální směsí

Kalkulace platby (1. rok závazku):

$$12\,174 + 33\,217 = 45\,391 \text{ Kč/ha}$$

Zatravňování orné půdy – regionální směs	Kč/ha	Kč/ha
1. rok závazku:		
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Ztráta příjmu z orné půdy celkem		12 174
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi ¹⁵	33 217	
Dodatečné náklady celkem		33 217
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		45 391

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

Kalkulace platby (2.–5. rok závazku):

$$12\,174 - 2\,516 = 9\,658 \text{ Kč/ha}$$

Zatravňování orné půdy – regionální směs	Kč/ha	Kč/ha
2.–5. rok závazku:		
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost	-2 516	
Ztráta příjmu celkem		9 658
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		9 658

¹⁴ Údaj odpovídá výši variabilních nákladů na založení travního porostu a výdaj na nákup osiva. Náklady na zatravnění byly vyděleny počtem let trvání podtitulu, tj. pěti

¹⁵ Údaj odpovídá výši variabilních nákladů na založení travního porostu a výdaj na nákup osiva.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.1.2 Zatravnňování orné půdy podél vodního útvaru (běžnou směsí, druhově bohatou směsí, regionální směsí)

Kalkulace je vypočítána variantně dle typu použité směsi (zatravnění běžnou, druhově bohatou a regionální směsí). Vzhledem k finanční náročnosti při nákupu osiv regionálních zatravnňovacích směsí je v tomto titulu platba rozdělena na dvě sazby, přičemž v prvním roce závazku se vyplácí plná cena osiva a náklady potřebné k vysetí regionálních zatravnňovacích směsí, a po zbylé čtyři roky závazku se bude hradit pouze údržba travního porostu. Snahou je eliminovat nezájem o tento typ závazku ze strany žadatelů z důvodu vysokých pořizovacích nákladů regionálních směsí. V případě běžné a druhově bohaté směsi je platba stejná po celou dobu trvání závazku.

1.1.2.1 Zatravnňování orné půdy podél vodního útvaru běžnou směsí

Kalkulace platby:

10 161 + 2 391 = 12 552 Kč/ha

<u>Zatravnňování orné půdy podél vodního útvaru</u>	Kč/ha	Kč/ha
– běžná směs		
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost přepočet	-2 013	
Ztráta příjmu celkem		10 161
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku	1 485	
Navýšení mechanizačních nákladů ¹⁶	906	
Dodatečné náklady celkem		2 391
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		12 552

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

V případě souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – ekoplatba¹⁷ bude docházet k odpočtu ve výši 730 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

¹⁶ Navýšení nákladů na mechanizační práce v důsledku rozdílnosti prací spojených s hlavní plodinou na orné půdě a zatravněnou plochou podél vodního útvaru činí 25 % z variabilních nákladů pro standardní technologie luk.

¹⁷ Z důvodu ochranného pásu podél vod o šířce 6 m nepřichází na této ploše o ztrátu produkce – 6 % z PÚ.

1.1.2.2 Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru druhově bohatou směsí

Kalkulace platby:

$$10\,161 + 2\,740 = \underline{12\,901 \text{ Kč/ha}}$$

<u>Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru</u>	Kč/ha	Kč/ha
<u>– druhově bohatá směs</u>		
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost přepočet	-2 013	
Ztráta příjmu celkem		10 161
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku	1 834	
Navýšení mechanizačních nákladů	906	
Dodatečné náklady celkem		2 740
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		12 901

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

V případě souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – ekoplatba bude docházet k odpočtu ve výši 730 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.1.2.3 Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru regionální směsí

Kalkulace platby (1. rok závazku):

$$12\,174 + 34\,124 = \underline{46\,298 \text{ Kč/ha}}$$

<u>Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru</u>	Kč/ha	Kč/ha
<u>– regionální směs – 1. rok závazku:</u>		
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Ztráta příjmu celkem		12 174
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi	33 218	
Navýšení mechanizačních nákladů	906	
Dodatečné náklady celkem		34 124
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		46 298

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

V případě souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – ekoplatba bude docházet k odpočtu ve výši 730 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

Kalkulace platby (2.–5. rok závazku):

9 658 + 906 = 10 564 Kč/ha

Zatravnění orné půdy podél vodního útvaru

– regionální směs – 2.–5. rok závazku:

Ztráta příjmu (*income foregone*)

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost	-2 516	
Ztráta příjmu celkem		9 658

Dodatečné náklady (*additional costs*)

Navýšení mechanizačních nákladů	906	
Dodatečné náklady celkem		906

Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem

10 564

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

V případě souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – ekoplatba bude docházet k odpočtu ve výši 730 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.1.3 Zatravnění drah soustředěného odtoku

Kalkulace je provedena jako zatravnění běžnou směsí a platba je stejná po celou dobu trvání závazku. Platba se skládá z nákladů na osivo a vysetí zatravněvací směsi a údržby travního porostu. Kromě nákladů vydaných na vysetí porostu se předpokládá, že zatravněný pozemek bude od druhého roku závazku hospodářsky využíván pro produkci travní hmoty. Příjem z travní hmoty je odečítán z příjmů z orné půdy. Uvažován je poloviční příjem z produkce sena než při PÚ z 0 kg N/ha.

Kalkulace platby:

11 167 + 1 617 = 12 784 Kč/ha

Zatravnění drah soustředěného odtoku

Ztráta příjmu (*income foregone*)

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost	-1 006	
prepočet ¹⁸		
Ztráta příjmu celkem		11 167 ¹⁹

Dodatečné náklady (*additional costs*)

Nákup osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku	1 617	
Dodatečné náklady celkem		1 617

Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem

12 784

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

¹⁸ Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku pro travní porost bez aplikace dusíkatých hnojiv dosahuje výše 2 516 Kč/ha. Je uvažován poloviční příjem z produkce trávy a předpokládá se plnohodnotné využití travní hmoty až od druhého roku trvání titulu, tj. příjem se předpokládá po čtyři roky, z toho důvodu je proveden přepočet.

¹⁹ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

1.1.4 Zatravňování infiltračních oblastí

Kalkulace je provedena jako zatravnění běžnou směsí a platba je stejná po celou dobu trvání závazku.

Kalkulace platby:

$$10\,161 + 1\,485 = 11\,645 \text{ Kč/ha}$$

Zatravňování infiltračních oblastí – běžná směs	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – travní porost přepočet	-2 013	
Ztráta příjmu celkem		10 161
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Nákup osiva a vysetí travní směsi přepočtené na 1 rok závazku	1 485	
Dodatečné náklady celkem		1 485
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		11 645²⁰

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.2 AEKO Meziplodiny (17.70)

Východiska pro výpočet:

Časové období, kdy orná půda není pokryta žádnou plodinou (období po sklizni hlavní plodiny), je velmi rizikové pro vznik vodní či větrné eroze. Meziplodiny lze na základě jejich biologických vlastností využít pro vytvoření vegetačního pokryvu půdy v meziorostním období. Navíc mají meziplodiny řadu dalších mimoprodukčních funkcí, kterými lze docílit zlepšení struktury půdy a tím i schopnosti zadržet vodu. Pěstování meziplodin má také význam v oblastech, kde jsou půdy značně utužené intenzivní zemědělskou činností. Při pěstování meziplodin vznikají zemědělcům dodatečné náklady ve formě nákupu osiv a mechanických operací spojených s jejich výsevem a likvidací (příprava půdy, setí a zapravení meziplodiny).

V budoucím období 2023–2027 se uvažují dvě varianty meziplodin, a to meziplodiny pro zlepšení struktury půdy a meziplodiny proti utužení půdy. Do kalkulace vstupují osiva meziplodin pro výsev, od nichž se následně odvíjí i rozdílná výše sazeb. V titulu Meziplodiny proti utužení půdy jsou v úvahu brány pouze vikve, ředkve, svazenky, bob a peluška, přičemž v případě směsí jsou tyto plodiny zastoupeny alespoň z 50 %. U titulu Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy jsou zastoupeny svazenky, jetele, lnička, pohanka, hořčice, řeřicha, světlice, žito a peluška s tím, že i zde budou zastoupeny ve směsi alespoň z 50 %.

Zdroje využití k výpočtu:

Osiva:

Zdrojem pro výpočet částky vynaložené na nákup osiv byly ceníky z posledních let (2017, 2018, 2019). Ceny osiv jsou uvedeny bez DPH.

Mechanizační náklady spojené s výsevem a likvidací meziplodin:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativech souprav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i.

²⁰ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

1.2.1 Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy

Kalkulace platby:

$$1\,944 + 2\,173 = 4\,117 \text{ Kč/ha}$$

Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Osivo ²¹	1 944	
Výsev a zapravení ²²	2 173	
Dodatečné náklady celkem		4 117
Dodatečné náklady celkem		4 117

V případě, že bude plocha zařazená v titulu současně plnit neproduktivní plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 1 317 Kč/ha²³.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 2 173 Kč/ha²⁴.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.2.2 Meziplodiny proti utužení půdy

Kalkulace platby:

$$1\,865 + 2\,173 = 4\,038 \text{ Kč/ha}$$

Meziplodiny proti utužení půdy	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Osivo	1 865	
Výsev a zapravení	2 173	
Dodatečné náklady celkem		4 038
Dodatečné náklady celkem		4 038

V případě, že bude plocha zařazená v titulu současně plnit neproduktivní plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 1 317 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 2 173 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.3 AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů (18.70)

Východiska pro výpočet:

V případě travních porostů je na těchto plochách uvažována zejména produkce sena/senáže jako krmiva pro hospodářská zvířata. Požadavek na extenzivní využití travních porostů tak může znamenat ztrátu objemu produkce travní hmoty a snížení výživové hodnoty. To má za následek omezení využití travní hmoty pro mléčný skot a snížení celkového zatížení travních porostů býložravci. Dopad do živočišné výroby je oceněn snížením příspěvku na úhradu na VDJ skotu.

Posouzení je provedeno porovnáním modelů smíšených farem, které vlivem vstupu do AEKO snížily intenzitu a přizpůsobily strukturu farmy (extenzifikovaly hospodaření) s farmami, které by bez omezení AEKO výrobu mírně intenzifikovaly (přiměřeně podmínkám, ve kterých se nacházejí). Tento rozdíl mezi strukturami a intenzitou hospodaření se stal základem pro stanovení výchozí újmy pro základní management. Výsledek stanovení této újmy je také základní položkou většiny nadstavbových managementů na TTP, kde se jedná o zachování extenzivity hospodaření. Újma na 1 ha tedy odpovídá

²¹ Celková hodnota nákladů na osiva je dána průměrem cen navržených směsí (Kč/ha).

²² Při výsevu meziplodin je započítána příprava půdy, setí secí kombinací a válení po setí. U zapravení se jedná o průměr operací mulčování, orba a podmítka.

²³ Z důvodu souběhu je odečítána částka za základní osivo a operace spojené s vysetím plodiny a její likvidací.

²⁴ Z důvodu souběhu s přímými platbami (udržitelné hospodaření s organickou hmotou – pěstování meziplodin) je odečítána částka za operace spojené s vysetím směsí a její likvidací.

rozdílu mezi průměrným příspěvkem na úhradu u modelové farmy v AEKO a u modelové farmy, která se neextenzifikovala vstupem do závazku.

Kalkulace u nadstavbových titulů, kde není dovolena aplikace živin do půdy, vychází ze stanovení újm z rozdílu PÚ na běžně hnojených TTP a na TTP bez přívodu dusíku. Navíc dochází ke ztrátě příjmů z důvodu zhoršené kvality produkce píce/sena způsobené omezením termínu seče, resp. odložením termínu seče (u titulů s více termíny seči je poměrově zohledněn vliv opoždění seče).

V případě hnojených nadstavbových managementů (hnojené horské a suchomilné louky, hnojené mezofilní a vlhkomilné louky) vzniká ztráta příjmu a dodatečné náklady na aplikaci organických hnojiv (tj. hnoje či kompostu) v důsledku zákazu používání průmyslových hnojiv. Dále jsou započítány dodatečné mechanizační náklady na seč porostu v souvislosti s podmínkou provádění seče od středu ke krajům, kde se předpokládá navýšení nákladů na pojezdy strojů.

V případě pastvin jde o plochy určené primárně pro pastvu zvířat. Platba i zde vychází ze zákazu aplikace živin do půdy, což znamená ztrátu produkce ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku při rozdílné úrovni hnojení. Požadavky na likvidaci vytrvalých plevelů a kosení nedopasků jsou nad rámec běžné praxe a znamenají dodatečné náklady.

Subjekty, které jsou zařazeny v režimu ekologického zemědělství, mají umožněno do jednotlivých titulů AEKO vstoupit, je tedy umožněn souběh titulů. V takovém případě však dochází k odpočtu určité částky z důvodu zamezení dvojího financování. Výše odpočtu je vždy uvedena jednotlivě u každého titulu.

Taktéž jsou stanoveny odpočty v případě, kdy dojde k souběhu s oblastmi, kde je již ze zákona (či jiného titulu) určitým způsobem omezeno hnojení.

Zdroje využité k výpočtu:

PÚ modelové farmy se smíšenou výrobou hospodařící pod závazkem:

Zdrojem byla data zveřejňována ČSÚ a skutečné objemy jednotlivých komodit v reálných farmách. Získané údaje byly použity pro modelovou farmu hospodařící na 100 ha zemědělské půdy, přičemž 61 % představuje orná půda a zbylých 39 % tvoří trvalé travní porosty.

Výše PÚ jednotlivých komodit v rostlinné i živočišné výrobě vychází z Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků (ÚZEI). Do výpočtu vstupuje průměr těchto dat z let 2015–2019 s tím, že v případě TTP je z výpočtu odstraněn rok 2018 kvůli extrémnímu suchu, které výrazně ovlivnilo dosažené výnosy v tomto roce.

PÚ modelové farmy se smíšenou výrobou hospodařící bez závazku:

K porovnání modelu vycházejícího z reálného stavu bylo využito dotazníkové šetření zaměřené na trvalé travní porosty a systém hospodaření ve smíšené farmě, díky kterému byla získána data zemědělských subjektů, u nichž by se projevila změna v případě ztráty podpory. Tato by se promítla ve formě přeměny určité části ploch TTP na ornou půdu (kvůli lepší ekonomické situaci pěstovaných plodin), dále by došlo ke snížení stavů KBTPM a dojníc a v neposlední řadě by došlo ke změně hospodaření na travách, především v hnojení a v omezení počtu sečí, což by se také projevilo ve výsledném PÚ této modelové farmy.

Zdrojem dat pro vytvoření modelu bylo využito dotazníkové šetření zaměřené na trvalé travní porosty, které provádělo ÚZEI v říjnu roku 2019.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce sena:

K získání výše ztráty z důvodu omezení/vyloučení hnojení se využívá výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku louky, a to v úrovni běžného hnojení oproti hnojení pouze organickými hnojivy, respektive oproti nehnojené variantě. Výše PÚ vychází z dat, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků. Konkrétně je využíván průměr nákladů z let 2015–2019 s tím, že rok 2018 byl z výpočtu vyloučen kvůli extrémnímu suchu, které v tomto roce na TTP výrazně ovlivnilo dosažené výnosy. Údaje jsou aktualizovány na základě dotazníkového šetření z roku 2019.

Seno je oceněno na základě údajů uveřejněných Českým statistickým úřadem, přičemž se jedná o průměr cen z let 2015–2019 bez zahrnutí extrémního roku 2018 z důvodu sjednocení časové řady.

Dodatečné náklady:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativech souprav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i., kde je uveden náklad na základní

operace. Ke stanovení procenta, o které se tento základní náklad navýší z důvodů daných podmínkami stanovišť, bylo využito expertního odhadu.

Cena za kilogram čisté živiny v průmyslových hnojivech je odvozena z ceníků firem (průměr let 2015–2019). Cena v organických hnojivech (hnoji) vychází z Normativů pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult a je přepočítána na kilogram dle koeficientu účinnosti²⁵.

Zdrojem pro mzdové náklady a pro pohonné hmoty je ČSÚ, konkrétně průměr dat z let 2015–2019.

1.3.1 Obecná péče o extenzivní louky a pastviny

U tohoto základního managementu je cílem udržet dosaženou úroveň extenzivního hospodaření na travních porostech. Výpočet je postaven na porovnání PÚ modelových farem. Dosavadní zkušenost ukazuje realistický předpoklad, že bez podpory by se farmy vrátily k intenzivní úrovni hnojení na TTP (navýšení hnojení, snížení frekvence některých operací), snížily by stavy dojníc i KBTPM v průměru o 2 ks a o odpovídající počet by snížily i ostatní kategorie skotu (dopočtené podle obratu stáda). Dále by farmy rozšířily plochu orné půdy v průměru o cca 4 ha). Tato zjištění vychází ze šetření ÚZEI o hospodaření na TTP provedeném v roce 2019.

Újma na 1 ha tedy odpovídá rozdílu mezi průměrným příspěvkem na úhradu u farmy pod závazkem a u modelové farmy, která se neextenzifikovala vstupem do závazku (tedy rozdíl intenzit hospodaření zejména na TTP s mírným poklesem stavů jednotlivých kategorií skotu). Podpora představuje kompenzaci odpovídající zachování stávající úrovně extenzity hospodaření na trvalých travních porostech. Model farmy bez závazku kalkuluje průměrný příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku, který staví na PÚ komodit smíšené farmy v poměru odpovídajícímu podmínkám těchto farem v ČR.

Kalkulace pomocí modelové farmy:

Posouzení je provedeno porovnáním dvou modelů smíšených farem (s rostlinnou i živočišnou výrobou), přičemž modely vychází z dat ČSÚ. Jedná se o data ohledně podílu orné půdy vůči trvalým travním porostům, struktury pěstovaných plodin na orné půdě, stavů jednotlivých kategorií skotu a s ním souvisejícím zatížením zemědělské půdy, která se aplikovala na modelovou farmu o celkové výměře 100 hektarů zemědělské půdy. Dle dotazníkového šetření byly následně tyto údaje modifikovány na model farmy, která není vázána závazky titulu (intenzivní farma).

Porovnává se:

- smíšená farma, která vlivem vstupu do závazku snížila intenzitu (v současném období snížení vstupů hnojiv, přizpůsobení struktury farmy – nižší zornění), tedy farma extenzifikovala hospodaření,
- s farmou, která by bez omezení plynoucích ze závazku výrobu mírně intenzifikovala – přiměřeně podmínkám, ve kterých se nachází (snížila by počty skotu, zvýšila hnojení a tím by zvýšila výnos píce, zaměřila se na plodiny s vyšším ziskem).

Kalkulace platby:

$$17\,037 - 14\,357 = 2\,680 \text{ Kč/ha}$$

Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma ²⁶	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem ²⁷	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Ztráta příjmu celkem		2 680

²⁵ Účinnost statkových hnojiv je nižší než účinnost průmyslových hnojiv, proto jsou hodnoty živin v průmyslových hnojivech upraveny minerálním ekvivalentem za celkovou účinnost statkových hnojiv. Minerální ekvivalent dusíku má hodnotu 70 %.

²⁶ Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku u farem s intenzivnějším hospodařením.

²⁷ Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku u farem, které vstoupily do AEKO na TTP a dlouhodobě tak extenzifikovaly hospodaření.

Při souběhu s podporou EZ na témže bloku nebyl identifikován překryv plateb, nedochází proto k odpočtu²⁸.

Při souběhu s oblastmi, kde je jinými předpisy omezeno/zakázáno aplikovat hnojiva, nebyl identifikován překryv plateb, nedochází proto k odpočtu²⁹.

1.3.2 Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nehnojené

Východiska pro výpočet:

Na těchto, z hlediska biodiverzity cennějších, loukách je v porovnání se základním managementem navíc v případě hnojené varianty omezena aplikace jen na organická hnojiva, proto je zohledněna ztráta vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv a je hrazeno navýšení nákladů na aplikaci hnojiv organických. V případě nehnojené varianty se újma navyšuje o ztrátu způsobenou úplným vyloučením hnojení.

Dále se vyžaduje sekat travní porost obtížnějším způsobem, než je běžná praxe, tj. buď ze středu ke kraji nebo od jednoho okraje ke druhému, a posunout termín první seče oproti obvyklému termínu, z čehož vyplývají dodatečné náklady.

Oba závazky (hnojená i nehnojená varianta) přispívají zejména k podpoření druhové rozmanitosti na loukách (např. vyšších rostlin a bezobratlých) a k zachování typických rostlinných společenstev. U nehnojené varianty jsou navíc podpořeny druhy rostlin citlivé na vyšší dávky živin.

a) Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 1\,487 + 126 + 1\,113 = 5\,405 \text{ Kč/ha}$$

Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení (seno)	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při hnojení pouze organickými hnojivy (seno)	3 543	
Ztráta příjmu vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv – rozdíl PÚ		1 487 ³⁰
Ztráta v důsledku omezení termínu seče ³¹		126
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Ztížená seč ³²	105	
Zvýšené náklady na aplikaci organických hnojiv ³³	1 008	
Dodatečné náklady celkem		1 113
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 405³⁴

²⁸ Platba v titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny je stanovena na základě ztráty příjmů způsobených udržením dosažené intenzity při možném využívání všech konvenčních technologií (zejména používání průmyslových hnojiv). Zatímco u EZ je za stejné situace navíc ještě vyloučeno používání průmyslových hnojiv – nižší hnojivý efekt a vyšší náklad na aplikaci odpovídajícího objemu dusíkatého hnojiva ve statkovém hnojivu (hnoji). K překryvu plateb tedy nedochází.

²⁹ Jedná se o Národní parky, 1. zóny CHKO a ZOD. Platba v titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny není postavena na kompenzaci omezeného/zakázaného hnojení, odpočet proto není stanoven.

³⁰ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

³¹ Stanovením termínu seče dojde k znehodnocení píce. Tato ztráta představuje zhruba 2,5 % hodnoty celkové roční produkce píce, tj. 2,5 % PÚ na 1 ha připadající na TTP v běžné úrovni hnojení.

³² Počítá se s navýšením nákladů na seč o cca 10 % v důsledku podmínky provedení seče od středu ke krajům (předpokladem jsou 2 seče za rok).

³³ Zvýšený náklad na aplikaci dusíku pouze hnojem ve srovnání s aplikací dusíku minerálními hnojivy.

³⁴ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 2 532 Kč/ha³⁵.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

b) Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 2\,513 + 63 + 105 = 5\,361 \text{ Kč/ha}$$

Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta vyvolaná úplným vyloučením hnojiv – rozdíl PÚ		2 513
Ztráta v důsledku omezení termínu seče ³⁶		63
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Ztížená seč	105	
Dodatečné náklady celkem		105
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 361

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha³⁷.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

1.3.3 Horské a suchomilné louky hnojené a nehnojené

Východiska pro výpočet:

Na těchto, z hlediska biodiverzity cennějších, loukách je v porovnání se základním managementem navíc omezena aplikace jen na statková hnojiva (v hnojeném titulu), proto je zde hrazeno zvýšení nákladů na jejich aplikaci. Dále se vyžaduje sekat travní porost obtížnějším způsobem, než je běžná praxe, tj. buď ze středu ke kraji, anebo od jednoho okraje k druhému, a také je požadováno posunutí termínu první seče proti obvyklému termínu. V hnojené variantě je vyžadováno pro zachování úživnosti stanoviště, nutné pro podporu žádoucí druhové skladby vyšších rostlin, jednou za pět let provést pohnojení hnojem, tzn., že po dobu 4 let je ztráta PÚ jako při nehnojení dusíkem. U nehnojené varianty se projeví vyloučené hnojení dusíkem po celou dobu závazku (další snížení PÚ). Dále je hrazen náklad v důsledku ztížené seče (od středu ke kraji či od kraje ke kraji pozemku) a také je započítána ztráta vyvolaná omezením termínu seče.

³⁵ Částka vychází z rozdílného PÚ (TTP hnojených pouze organickými hnojivy v EZ), ze kterého jsou vypočítány položky ztráta vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv, zvýšení nákladů na pořízení a aplikaci organických hnojiv a ztráta díky omezení termínu seče.

³⁶ Stanovením termínu seče dojde k znehodnocení píce. Tato ztráta představuje zhruba 2,5 % hodnoty celkové roční produkce píce, tj. 2,5 % PÚ na 1 ha připadající na nehnojený TTP.

³⁷ Částka představuje ztrátu příjmů v situaci, kdy zemědělec nemůže hnojit průmyslovými hnojivy. Jedná se o rozdíl PÚ na běžně hnojeném TTP a loukách v EZ, tedy hnojených pouze organickými hnojivy.

Oba závazky (hnojená i nehnojená varianta) přispívají zejména k podpoření druhové rozmanitosti na loukách (např. vyšších rostlin a bezobratlých) a k zachování typických rostlinných společenstev. U nehnojené varianty jsou navíc podpořeny druhy rostlin citlivé na vyšší dávky živin.

a) Horské a suchomilné louky hnojené

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 2\,308 + 755 + 254 = 5\,997 \text{ Kč/ha}$$

Horské a suchomilné louky hnojené (1× za závazek)	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při hnojení pouze organickými hnojivy – seno	3 543	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta při hnojení jednou za 5 let – rozdíl PÚ (přepočet) ³⁸		2 308
Ztráta v důsledku omezení termínu seče ³⁹		755
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Ztížená seč ⁴⁰	52	
Zvýšené náklady na aplikaci organických hnojiv ⁴¹	202	
Dodatečné náklady celkem navíc		254
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 997

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 763 Kč/ha⁴².

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 011 Kč/ha⁴³.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 190 Kč/ha⁴⁴.

³⁸ Celkovou ztrátu za omezení hnojení tvoří ztráta při vyloučeném hnojení (ve 4 letech závazku se jedná o rozdíl PÚ běžně hnojeného a nehnojeného TTP) a ztráta při vyloučení průmyslových hnojiv (nastává v jednom roce závazku, újma se rovná rozdílu PÚ běžně hnojeného TTP a hnojeného pouze organickými hnojivy). Je tedy proveden přepočet na dobu trvání závazku.

³⁹ Stanovením termínu seče dojde k znehodnocení píce. Tato ztráta představuje zhruba 25 % hodnoty celkové roční produkce píce, tj. 25 % PÚ na 1 ha připadající na louku hnojenou 1× za závazek.

⁴⁰ Počítá se s navýšením nákladů na seč, o cca 10 % v důsledku podmínky provedení seče od středu ke krajům (předpokladem je provedení 1 seče).

⁴¹ Zvýšený náklad na aplikaci dusíku pouze hnojem ve srovnání s aplikací dusíku minerálními hnojivy rozpočtený na délku závazku (hnojí se pouze 1×).

⁴² Částka vychází z rozdílného PÚ (TTP hnojených pouze organickými hnojivy v EZ), ze kterého jsou vypočítány položky ztráta při hnojení jednou za 5 let, zvýšení nákladů na pořízení a aplikaci organických hnojiv a ztráta díky omezení termínu seče.

⁴³ Jedná se o rozdíl mezi běžně hnojenými TTP a při úplném vyloučení hnojiv, z něj 4/5, jelikož v tomto titulu je povoleno hnojení jedenkrát za závazek.

⁴⁴ Jedná se o rozdíl mezi běžně hnojenými TTP a při použití pouze organických hnojiv, z něj 4/5, jelikož v tomto titulu je povoleno hnojení jedenkrát za závazek.

b) Horské a suchomilné louky nehnojené

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 2\,513 + 629 + 52 = \underline{5\,875 \text{ Kč/ha}}$$

Horské a suchomilné louky nehnojené	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta vyvolaná úplným vyloučením hnojiv – rozdíl PÚ		2 513
Ztráta v důsledku omezení termínu seče ⁴⁵		629
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Ztížená seč	52	
Dodatečné náklady celkem navíc		52
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 875⁴⁶

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

1.3.4 Trvale podmáčené a rašelinné louky

Východiska pro výpočet

Jedná se, z hlediska biodiverzity i ekosystémových funkcí (např. zadržování vody v krajině), o velmi cenné lokality, které jsou ohroženy opuštěním od hospodaření a následnou sukcesí, případně převedením na zcela nevhodný režim (např. odvodnění). Proto samotné zajištění šetrné údržby luk umožní zachování hodnoty těchto stanovišť. Trvale podmáčené a rašelinné louky v současném období poskytují produkci nevhodnou pro zkrmení, a to i vzhledem k požadavkům daného titulu (např. zákaz odvodňování, vyloučení hnojení a pozdní seč). Použití běžné lukařské mechanizace pro údržbu je často nemožné kvůli podmáčení půdy a z hlediska dopadů na biodiverzitu velmi nevhodné. Protože tyto louky zemědělci nevyužívají pro produkci krmiv, jsou veškeré náklady spojené s jejich údržbou považovány za dodatečné náklady (ruční seč, odklíz hmoty).

Zdroje využité k výpočtu:

U dodatečných nákladů pro jednotlivé operace se vychází z expertního odhadu zemědělce z období PRV 2014–2020.

Kalkulace platby:

$$7\,802 + 14\,595 = \underline{22\,397 \text{ Kč/ha}}$$

⁴⁵ Stanovením termínu seče dojde k znehodnocení píce. Tato ztráta představuje zhruba 25 % hodnoty celkové roční produkce píce, tj. 25 % PÚ na 1 ha připadající na nehnojenou louku.

⁴⁶ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

Trvale podmáčené a rašelinné louky	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Ruční sečení ⁴⁷	7 802	
Shrabání a úklid hmoty ⁴⁸	14 595	
Dodatečné náklady celkem		22 397
Dodatečné náklady celkem		22 397

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 2 606 Kč s EZ⁴⁹.

Při souběhu s oblastmi, kde je jinými předpisy omezeno/zakázáno aplikovat hnojiva, nebyl identifikován překryv plateb, nedochází proto k odpočtu⁵⁰.

1.3.5 Ochrana modrásků

Východiska pro výpočet:

Titul je cílen na vymezená stanoviště s výskytem modrásků, chráněných v síti NATURA 2000 (případně dalších druhů motýlů) a vázaných na zemědělsky obhospodařované biotopy, jejichž stavy dlouhodobě klesají a lokality s výskytem ubývají (Mapování denních motýlů v ČR). Podmínky závazku jsou nastaveny tak, aby podporovaly vývojová stadia motýlů ohrožená běžnými zásahy (např. seč v době letu dospělců a kladení vajíček) a jejich hostitelské organismy, a pomohly udržet stanoviště v žádoucím stavu. V porovnání se základním managementem je navíc vyžadováno neaplikovat hnojiva, proto je v platbě kompenzován rozdíl příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku dosažený na loukách při obvyklé úrovni hnojení a na nehnojených loukách. Navíc dochází ke ztrátě příjmů z důvodu požadavku ponechání neposečených 10–20 % ploch luk. Současně vznikají dodatečné náklady na seč porostu v souvislosti s podmínkou provádění seče od středu ke krajům nebo od kraje ke kraji, kdy se předpokládá navýšení nákladů na pojezdy strojů.

Kalkulace platby: 2 680 + 2 513 + 377 + 105 = 5 676 Kč/ha

Ochrana modrásků	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta vyvolaná úplným vyloučením hnojiv – rozdíl PÚ		2 513
Ztráta v důsledku ponechání 10–20 % neposečených ploch ⁵¹		377

⁴⁷ Sečení křovinořezem a spotřeba PHM.

⁴⁸ Ruční shrabání pokosené hmoty a naložení na lehkou mechanizaci plus odvoz hmoty ze ztíženého terénu.

⁴⁹ Platba v titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky je stanovena na základě nákladů na celý management, z tohoto důvodu nebude u EZ kompenzováno vyloučené používání průmyslových hnojiv (nižší hnojivý efekt), vyšší náklad na aplikaci odpovídajícího objemu dusíkatého hnojiva ve statkovém hnojivu (hnoji) a nákupu chybějícího sena. Odpočet je proto stanoven ve výši součtu těchto nákladů.

⁵⁰ Jedná se o Národní parky, 1. zóny CHKO a ZOD. Platba v titulu Trvale podmáčené a rašelinné louky není postavena na kompenzaci omezeného/zakázaného hnojení, platba se proto neodečítá.

⁵¹ Požadavek ponechání neposečených 10–20 % ploch představuje ztrátu píce, tj. ztrátu ve výši 15 % na 1 ha připadající na nehnojené TTP.

Dodatečné náklady (additional costs)

Ztížená seč	105	
Dodatečné náklady celkem navíc		105
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 676⁵²

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

1.3.6 Ochrana chřástala polního

Východiska pro výpočet:

Titul je cílen na vymezená stanoviště s výskytem chřástala polního, jehož stavy dlouhodobě klesají a jednotlivé podmínky závazku jsou nastaveny tak, aby podporovaly citlivé fáze v období hnízdění a bezprostředně po hnízdění (nesečení do pozdního termínu, vyloučení hnojení atd.). Úspěšné vyhnízdění ptáků podpoří zachování cílového druhu v ČR. V porovnání se základním managementem je navíc vyžadováno neaplikovat hnojiva, proto je v platbě kompenzován rozdíl příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku na loukách při obvyklé úrovni hnojení a na nehnojených loukách. Navíc dochází ke ztrátě příjmů z důvodu zhoršené kvality produkce sena způsobené odložením termínu seče po 15. srpnu. Současně vznikají dodatečné náklady na seč porostu v souvislosti s podmínkou provádění seče od středu ke krajům nebo od kraje ke kraji, kdy se předpokládá navýšení nákladů na pojezd strojů.

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 2\,513 + 1\,636 + 52 = 6\,881 \text{ Kč/ha}$$

Ochrana chřástala polního	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta vyvolaná úplným vyloučením hnojiv – rozdíl PÚ		2 513
Ztráta z důvodu posunu obvyklého termínu seče ⁵³		1 636
Dodatečné náklady (additional costs)		
Ztížená seč	52	
Dodatečné náklady celkem navíc		52
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		6 881

V případě, že bude na dílu půdního bloku povoleno orgánem ochrany přírody přihnojení travního porostu, bude v daném roce docházet k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

⁵² Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

⁵³ Posunem termínu seče dojde k znehodnocení píče. Tato ztráta představuje zhruba 65 % hodnoty celkové roční produkce píče (jedná se o ztrátu celé produkce první seče), tj. 65 % PÚ na 1 ha připadající na nehnojený TTP.

1.3.7 Suché stepní trávníky a vřesoviště a málo úživné pastviny

Východiska pro výpočet:

Jedná se o velmi cenná stanoviště (cíleně vymezená), která jsou ohrožena nedostatkem pravidelné údržby nebo i opouštěním. Ochrana těchto stanovišť, zpravidla maloplošných a obtížně obhospodařovatelných, je zajištěna podporou tradičního managementu (často najatou extenzivní pastvou, spojenou s přísunem zvířat na stanoviště). Závazek přispívá zejména k podpoření druhové rozmanitosti na loukách (např. rostlin a bezobratlých).

Jde o málo úživné plochy dříve tradičně spásané ovci a kozami. Zajištění pastvy v těchto vzdálených lokalitách znamená náklad navíc pro zemědělce. Základem platby jsou tedy pouze dodatečné náklady zahrnující zejména mzdové náklady pastevce vyplývající z organizačního zajištění pastvy ovcí a koz při volné pastvě včetně nákladu na pastevecké psy, resp. mzdové náklady zahrnující kontrolu stavu zvířat v ohradnicích a změny ohradníků při rotační pastvě. U obou typů pastvy je navíc dodatečným nákladem cena dopravy zvířat na takto vzdálené pastviny. Požadavky na likvidaci vytrvalých plevelů a kosení nedopasků jsou nad rámec běžné praxe a znamenají další dodatečné náklady.

Zdroje využité k výpočtu:

Dodatečné náklady:

U dodatečných nákladů pro jednotlivé operace se vychází z období PRV 2014–2020, neboť i přes provedené šetření mezi zemědělci stále nejsou k dispozici nové podklady pro aktualizaci nákladů.

Kalkulace platby:

$$7\,699 + 296 + 3\,360 = 11\,355 \text{ Kč/ha}$$

Suché stepní trávníky a vřesoviště a málo úživné pastviny	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Náklady na volnou pastvu ⁵⁴	9 287	
Náklady na rotační pastvu ⁵⁵	6 112	
Průměr obou typů pastvy		7 699
Náklady na dovoz zvířat na pastvu ⁵⁶	296	
Posekání nedopasků po skončení pastvy ⁵⁷	3 360	
Dodatečné náklady celkem		11 355
Dodatečné náklady celkem		11 355

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 2 606 Kč/ha⁵⁸.

Při souběhu s oblastmi, kde je jinými předpisy omezeno/zakázáno aplikovat hnojiva, nebyl identifikován překryv plateb, nedochází proto k odpočtu⁵⁹.

1.3.8 Druhově bohaté pastviny

Východiska pro výpočet:

Na těchto cenných stanovištích, udržovaných dlouhodobou šetrnou pastvou, je v porovnání se základním managementem navíc vyžadováno úplné vyloučení hnojení (pastva není považována za hnojení). Újma se proto navyšuje o ztrátu způsobenou tímto omezením. Požadavky na likvidaci

⁵⁴ Dodatečné náklady na volnou pastvu zahrnují mzdové náklady (na organizační zajištění pastvy pastevcem) a náklady na ovčáckého psa (náklady na krmení a péči o při předpokladu dvou psů). Výpočet přepokládá průměrnou pastvinu 10 ha, která je pasena zhruba v délce 56 dní.

⁵⁵ Dodatečné náklady u rotační pastvy zahrnují zejména manipulaci s ohradnicí a kontrolu pasených zvířat.

⁵⁶ Dodatečné náklady na dovoz zvířat jsou vypočteny na průměrnou vzdálenost pastviny (20 km) při dovozu zvířat na začátku a na konci pastevního období.

⁵⁷ Dodatečné náklady na kosení stanovených rostlinných druhů byly převzaty z nákladů na kosení podmáčených a rašelinných luk vzhledem k tomu, že tyto stepní lokality se vyskytují převážně v těžko přístupných lokalitách. Dle expertního odhadu plocha rostlinných druhů činí 15 % pasené plochy.

⁵⁸ Platba v titulu Suché stepní trávníky a vřesoviště a málo úživné pastviny je stanovena na základě nákladů na celý management, z tohoto důvodu u EZ nebude kompenzováno vyloučené používání průmyslových hnojiv – nižší hnojivý efekt, vyšší náklad na aplikaci odpovídajícího objemu dusíkatého hnojiva ve statkovém hnojení (hnoji) a nákup chybějícího sena. Odpočet je proto stanoven ve výši součtu těchto nákladů.

⁵⁹ Jedná se o Národní parky, 1. zóny CHKO a ZOD. Platba v titulu Suché stepní trávníky a vřesoviště a málo úživné pastviny není postavena na kompenzaci omezeného/zakázaného hnojení, platba se proto neodečítá.

vytrvalých plevelů a kosení nedopasků jsou nad rámec běžné praxe a promítají se ve formě dodatečných nákladů.

Závazek přispívá zejména k podpoře či zachování druhové rozmanitosti na těchto travních porostech (např. rostlin a bezobratlých). U tohoto titulu jsou podpořeny zejména druhy rostlin citlivé na živiny.

Kalkulace platby:

$$2\,680 + 2\,513 + 678 = 5\,871 \text{ Kč/ha}$$

Druhově bohaté pastviny	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Ztráta příjmu – rozdíl příspěvků na úhradu		2 680
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při nulovém hnojení – seno	2 516	
Ztráta vyvolaná úplným vyloučením hnojiv – rozdíl PÚ		2 513
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Likvidace plevelů bodovou aplikací herbicidů ⁶⁰	300	
Posekání nedopasků po skončení pastvy ⁶¹	378	
Dodatečné náklady celkem		678
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 871

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 2 513 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 1 487 Kč/ha.

1.3.9 Platba na výsledek

Východiska pro výpočet:

Metoda „platba za výsledek“ (result-based payment) je diametrálně odlišným přístupem k agro-environmentálním dotacím. Zatímco obvyklé pojetí titulů AEKO spočívá v sadě definovaných podmínek hospodaření, od nichž je odvozena platba a jejichž dodržení se kontroluje, platba za výsledek se odvíjí od skutečného stavu porostu (např. druhové bohatosti) a podmínky mají pouze doporučující charakter, eventuálně jsou definovány pouze základní rámcové podmínky. Je tedy na zemědělci, jakým způsobem žádoucí stav udrží. Platba je postavena na managementu, který je dle předpokladu nutné dodržet pro výskyt indikačních druhů rostlin.

Předpokladem je, že pro splnění daného počtu indikačních rostlin na svých pozemcích musí zemědělci splnit některé principy hospodaření, např. pozdější seč, nižší aplikované dávky dusíku a POR, případně úplné vynechání postřiků aj. Z těchto důvodů se předpokládá také nižší dosahovaný výnos v těchto lokalitách a zároveň nižší kvalita píce.

Kalkulace vychází z předpokladu, že ve srovnání se základním titulem dvakrát za závazek nebude plocha TTP hnojená, a z toho důvodu bude dosahováno nižšího hektarového výnosu píce. Z tohoto důvodu vzniká nutnost dokoupit chybějící množství píce, což tvoří ztrátu, která je kompenzována – jsou porovnány tržby za seno při běžném hnojení (výnosu) a tržby s vyloučeným hnojením ve dvou letech. Zároveň však dochází k úspoře hnojiv právě v daných dvou letech, ve kterých hnojení nebude probíhat. Tato úspora se od výsledné platby odečítá, a to včetně operací spojených s aplikací hnojiv. Současně je uvažováno, že pro dosažení výsledku bude docházet k posunu termínu seče z ideálního termínu, což

⁶⁰ Předpokládá se výskyt cca 30 případů/ha.

⁶¹ Odpovídá variabilním nákladům na seč.

pro zemědělce představuje újmu. Z důvodu administrativní náročnosti jsou také přičítány transakční náklady.

V rámci ekologického zemědělství je kalkulace postavena na stejných principech jako v případě AEKO, rozdíl spočívá v odlišnostech způsobu hospodaření ekologických zemědělců vůči konvenčním (aplikují pouze organická hnojiva, v jiných dávkách a dosahují nižších výnosů). Jednotlivé započítané položky v kalkulaci tedy vychází z tohoto základního stavu u ekologických zemědělců.

Zdroje využití k výpočtu:

Dodatečné náklady:

Z dostupných zdrojů (a zkušeností ze zahraničí) je zřejmé, že by měly být hrazeny transakční náklady, které budou tvořeny na základě vyšších nákladů souvisejících např. s administrativou, přípravou na vstup do titulu, s nastudováním metodiky, kontrolami a časem stráveným s poradci. Konkrétně do kalkulace vstupuje účast na školení nebo koordinačním setkání, studium indikačních druhů dle katalogu, studium metodiky terénního hodnocení, dále hodnocení porostu a čas strávený s poradcem z důvodu konzultace způsobu hospodaření. Jednotlivé položky transakčních nákladů jsou rozpočítány na předpokládanou průměrnou vstupní výměru 30 ha.

Kalkulace platby: **$2\,680 + 1\,230 + 755 - 1\,051 + 1\,394 = 5\,008 \text{ Kč/ha}$**

Platba za výsledek – AEKO	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – obvyklá farma	17 037	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pod závazkem	14 357	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – rozdíl		2 680
Tržby při běžném hnojení – seno	6 864	
Tržby při sníženém výnosu (ve dvou letech nehnojený TTP) ⁶²	5 635	
Tržby při změně hospodaření – rozdíl		1 230 ⁶³
Ztráta z důvodu posunu obvyklého termínu seče ⁶⁴		755
Úspory (<i>savings</i>)		
Úspora za hnojení ⁶⁵	-1 051	
Úspory celkem		-1 051
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	1 394	
Dodatečné náklady celkem		1 394
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 008

Při souběhu s podporou EZ dochází k odpočtu ve výši 1 022 Kč/ha⁶⁶.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit, dochází k odpočtu ve výši 1 508 Kč/ha⁶⁷.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 892 Kč/ha⁶⁸.

⁶² Snížení tržeb vyvolané předpokládaným nehnojením ve dvou letech závazku vycházející z PÚ na TTP.

⁶³ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

⁶⁴ Posunem ideálního termínu seče dojde k znehodnocení píce. Tato ztráta představuje v průměru 19 % hodnoty celkové roční produkce píce, tj. 19 % PÚ na 1 ha TTP hnojené 3× za závazek.

⁶⁵ Předpokládá se úspora za dva roky, kdy nebude TTP hnojen – úspora za hnojiva a za jejich aplikaci.

⁶⁶ Částka vychází z rozdílného PÚ (hnojených pouze organickými hnojivy v EZ), ze kterého jsou vypočítány položky tržby při změně hospodaření – rozdíl, ztráta z důvodu posunu obvyklého termínu seče a úspora za hnojení (v případě EZ uvažována úspora pouze statkových hnojiv včetně jejich aplikace).

⁶⁷ Jedná se o rozdíl mezi běžně hnojenými TTP a při úplném vyloučení hnojiv, z něj 3/5, jelikož v tomto titulu je uvažováno hnojení dvakrát za závazek.

⁶⁸ Jedná se o rozdíl mezi běžně hnojenými TTP a při použití pouze organických hnojiv, z něj 3/5, jelikož v tomto titulu je uvažováno hnojení dvakrát za závazek.

1.3.10 Doplnková platba

Náklady na doplňkovou platbu jsou vytvořeny dle platných podmínek titulu. Jedná se o dobrovolnou platbu, která se vyplácí jednou za rok v případě, že o ni subjekt požádá.

1.3.10.1 Ponechání neposečených ploch

Kalkulace platby:

Platba zahrnuje újmu na píci v případě ponechání části TTP neposečené. Dle podmínek se jedná o 3 až 15 % ploch TTP. Újma je vypočítána na základě PÚ plynoucího z trvalých travních porostů, přičemž se jedná o vážený průměr ploch zařazených v režimu ekologické zemědělství (45 %) a ploch mimo tento režim – konvenční způsob hospodaření (55 %).

Doplňková platba za ponechání neposečených ploch: $319 \times 45 \% + 453 \times 55 \% = \underline{393 \text{ Kč/ha}}$

Ponechání neposečených ploch	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při běžném hnojení – seno	5 029	
Neposečené plochy (3–15 %)	453	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP při hnojení organickými hnojivy – seno	3 543	
Neposečené plochy (3–15 %)	319	
Ztráta z důvodu ponechání neposečených ploch – vážený průměr		393
Ztráta příjmu celkem		393

V případě ponechávání 3–15 % ploch neposečených v první seči (předpokládáno u PB nad 10 ha) bude k platbě připočteno 393 Kč/ha.

Je zamezen souběh titulu Ochrana modrásků⁶⁹ s doplňkovou platbou.

Z důvodu souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba⁷⁰ je podpora na doplňkovou platbu vyplácena pouze na DPB do velikosti 12 ha.

1.4 AEKO Krajinotvorné sady (19.70)

Východiska pro výpočet:

V rámci trvalých kultur se nachází část sadů, jejichž produkční funkce je výrazně menší než funkce ekologická a krajinářská (např. extenzivní druhově pestrý trávník mezi stromy, podpora udržení starých krajových odrůd ovocných stromů, podpora hnízdění ptáků, úkrytu pro zvěř aj.). Tyto typy trvalých kultur jsou ohroženy zánikem v důsledku nedostatečné péče. Proto výpočet u tohoto typu sadu vychází spíše z nákladů na údržbu krajinového prvku a podporu jeho ekologických funkcí. Jedná se zejména o dodatečné náklady zahrnující řez stromů, ponechání neposečených ploch (15–30 %) po delší dobu a následnou ztíženou seč této plochy a odklíz travní hmoty ze sadu, což znamená pro zemědělce dodatečný náklad na častější pojezd a újmu na píci. U sadů se nepředpokládá produkce plodů, ale je započítána produkce píce, a to v podobě extenzivního výnosu a ve sníženém množství (tj. z meziřadí), která se od finální výše platby odečítá.

Zdroje využité k výpočtu:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativech souprav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i.

Dodatečné náklady na řez stromů vychází ze Studie JČU k výpočtům plateb pro ekologické zemědělství v rámci PRV 2014–2020 (2012), následně konzultováno s odborníky v roce 2020.

⁶⁹ V titulu Ochrana modrásků vychází ponechání určitého procenta neposečených ploch již z podmínek titulu, proto nelze hradit i v rámci doplňkové platby.

⁷⁰ V celofaremní ekoplatbě je stanovena podmínka ponechávat neposečené plochy na DPB nad velikostí 12 ha.

Zdrojem pro mzdové náklady je ČSÚ, konkrétně průměr dat z let 2015–2019.

Kalkulace platby:

$$579 + 5\,541 - 2\,986 = \underline{3\,134 \text{ Kč/ha}}$$

Krajinotvorné sady	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Ztráta v důsledku ponechání neposečených ploch ⁷¹		579
Příjem (<i>income</i>)		
Příjem z travní hmoty z meziřadí ⁷²		-2 986
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Řez stromů včetně odklizu větví ⁷³	5 117	
Seč a odkliz hmoty ⁷⁴	424	
Dodatečné náklady celkem		5 541
Ztráta příjmů a dodatečné náklady bez příjmů z TP celkem		3 134

Souběh s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba je již zohledněn v kalkulaci, nedochází proto k odpočtu.

1.5 AEKO Podpora biodiverzity na orné půdě (20.70)

Zdroje využité k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku z orné půdy:

Výpočet PÚ z orné půdy vychází ze tří hlavních plodin, které zaujímají více jak 50 % všech osetých plodin v ČR (v letech 2015–2019 tvoří celkem 57 % osevní plochy). Jedná se o pšenici ozimou, řepku ozimou a ječmen jarní. Pro zjištění výše PÚ se počítá s daty, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků, konkrétně je využíván průměr nákladů vybraných plodin z let 2015–2019.

Osiva:

Zdrojem pro výpočet částky vynaložené na nákup daných směsí osiv byly ceníky jednotlivých firem zabývajících se prodejem osiv z posledních let (2018, 2019, 2020), Normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult – jelikož k jejich poslední aktualizaci došlo v roce 2015, využíval se tento zdroj pouze pro osiva plodin, jejichž ceny nebyly dohledatelné v jiných zdrojích.

Ceny osiv jsou uvedeny bez DPH.

Mechanizační náklady spojené s výsevem:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativních soupřav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. Jednotlivé mechanizační operace byly konzultovány se zemědělskou praxí.

Uvažuje se pouze navýšení celkových nákladů, neboť orná půda by byla obdělávána i v případě, že by zemědělci do závazku nevstoupili. Jelikož jsou tyto základní operace uhrazeny již v příspěvku na úhradu z orné půdy, jedná se o navýšení celkových nákladů o 50 % (z důvodu rozdílného managementu oproti hlavní plodině vznikají přírážky k nákladům na mechanizaci).

Náklady na výsev (i zapravení) vznikají ve všech titulech. V případě Krmného biopásu, Ochrany čejky chocholaté a Druhově bohatého pokrytí vznikají každoročně (platí to i u krmné části Kombinovaného biopásu), v případě Nektarodárného biopásu vznikají dvakrát za závazek a u Kombinovaného biopásu (části jetelotravní) vznikají jednou za závazek.

⁷¹ Požadavek ponechání neposečených 15–30 % ploch v meziřadí představuje ztrátu píce, tj. ztrátu v průměrné výši 23 % na 1 ha připadající na nehnojený TTP.

⁷² Výnos píce odpovídá nehnojené variantě hospodaření na loukách a příjem je uvažován pouze z meziřadí, které tvoří cca 80 %.

⁷³ Výpočet vychází z předpokladu hustoty 80 stromů na ha a řezu 1 × za 5 let, plus náklad na odkliz větví.

⁷⁴ Dodatečné náklady na seč a odkliz hmoty ze sadu jsou vypočteny z variabilních nákladů při použití mechanizační přírážky ve výši 50 % z důvodu ztíženého terénu a výskytu stromů. Jelikož pokryv celé výměry sadu je stanoven v rámci přímých plateb s mechanickou kultivací, je hrazena pouze seč neposečených ploch (23 %), neboť je podmínkami titulu stanoveno sekat tuto plochu až v pozdějším termínu.

Dodatečné náklady na seč (včetně odklizu biomasy):

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativních soupř. z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. Dodatečné náklady na seč vznikají u biopásu nektarodárného a kombinovaného (u jetelotravní části). V případě této operace se zemědělci hradí plná výše celkových nákladů, a to z důvodu, že se jedná o činnost, kterou by za jiných okolností na daném pozemku nedělal.

Dodatečné náklady na zapravení:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativních soupř. z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. Jednotlivé mechanizační operace byly konzultovány se zemědělskou praxí.

Uvažuje se pouze navýšení celkových nákladů, neboť orná půda by byla obdělávána i v případě, že by zemědělci do závazku nevstoupili. Jelikož jsou tyto základní operace uhrazeny již v příspěvku na úhradu z orné půdy, jedná se o navýšení celkových nákladů o 50 % (z důvodu rozdílného managementu oproti hlavní plodině vznikají přírážky k nákladům na mechanizaci).

1.5.1 Biopásy

Východiska pro výpočet:

Operace směřuje do oblastí s převahou orné půdy, kde je nedostatek potravních příležitostí a úkrytu pro volně žijící živočichy a kde je silně fragmentovaná krajina. Všechny tři varianty titulů jsou cíleny na podporu určité skupiny živočišných druhů. Krmné biopásy jsou určeny pro podporu zejména drobného ptactva a drobné zvěře, nektarodárné biopásy cílí na podporu hmyzu (blanokřídlých a denních motýlů) a kombinované biopásy jsou určeny zejména pro podporu koroptve polní. Svým charakterem jsou ale všechny typy biopásů prospěšné i pro další bezobratlé nebo jiné druhy obratlovců. Jelikož je titul spojen se značnou ztrátou produkce z orné půdy a s dodatečnými náklady na vysetí a údržbu biopásů, bez podpory by takové aktivity vznikaly jen v mizivé míře, která významně nepřispívá k řešení problémů na krajině úrovni.

Výsev biopásu znamená ztrátu příjmu z produkce na orné půdě z této plochy ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku. Současně se nepředpokládá využití hmoty z těchto pásů pro krmení hospodářských zvířat, tedy ztráta příjmu je rovna plné ztrátě z orné půdy. Vedle ztráty produkce vznikají dodatečné náklady na nákup osiva a na mechanizační operace spojené s jejich výsevem a sklizní v důsledku rozdílnosti prací spojených s hlavní plodinou na daném pozemku. V případě krmných biopásů a kombinovaných biopásů (části krmné) se jedná o náklady každoroční, v případě jetelotravní části kombinovaného biopásu vznikají náklady pouze jednou za závazek a u nektarodárných biopásů náklady vznikají dvakrát během závazku. U nektarodárných biopásů a kombinovaných biopásů (části jetelotravní) navíc vznikají další dodatečné náklady vzhledem k požadavku na jejich seče (v určitém rozsahu a četnosti).

1.5.1.1 Krmné biopásy

Kalkulace platby:

$$12\,174 + 6\,116 = 18\,290 \text{ Kč/ha}$$

Krmné biopásy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Ztráta příjmu z orné půdy (PÚ)		12 174
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Osivo	4 251	
Navýšení nákladů na výsev	1 062	
Navýšení nákladů na zapravení	804	
Dodatečné náklady celkem		6 116
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		18 290

V případě, že bude plocha biopásu plnit neprodukční plochu v rámci DZES⁷⁵, bude docházet k odpočtu ve výši 12 174 Kč/ha.

V případě, že bude plocha biopásů plnit neprodukční plochu v rámci režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, bude docházet k odpočtu ve výši 9 291 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 1 866 Kč/ha⁷⁶.

V případě, že bude plocha biopásu plnit funkci rozdělení plochy jedné plodiny na DPB v rámci DZES⁷⁷, bude docházet k odpočtu ve výši 1 317 Kč/ha⁷⁸.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.5.1.2 Nektarodárny biopásy

Kalkulace platby:

$$12\,174 + 4\,411 = 16\,585 \text{ Kč/ha}$$

Nektarodárny biopásy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Ztráta příjmu z orné půdy (PÚ)		12 174
Dodatečné náklady (additional costs)		
Osivo	2 708	
Navýšení nákladů na výsev	1 062	
Navýšení nákladů na zapravení	804	
Osivo, výsev a zapravení biopásu – přepočteno na rok závazku ⁷⁹	1 829	
Seč biopásu ⁸⁰	2 582	
Dodatečné náklady celkem		4 411
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		16 585

V případě, že bude plocha biopásu plnit neprodukční plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 12 174 Kč/ha.

V případě, že bude plocha biopásů plnit neprodukční plochu v rámci režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, bude docházet k odpočtu ve výši 11 021 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 746 Kč/ha⁸¹.

V případě, že bude plocha biopásu plnit funkci rozdělení plochy jedné plodiny na DPB v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 527 Kč/ha⁸².

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

⁷⁵ V případě vykazání biopásu jako neprodukční plochy v rámci DZES není možné kompenzovat ztrátu plynoucí z „nemožnosti produkce“, dochází proto k odpočtu ve výši PÚ z orné půdy.

⁷⁶ Z důvodu souběhu s přímými platbami (diverzifikace) je odečítána částka za operace spojené s vysetím směsi a její likvidací. Náklady na nákup osiva nejsou odečítány, neboť zde, na rozdíl od přímých plateb, je jasné stanovená směs.

⁷⁷ Plocha biopásu o šířce 22 metrů rozděluje plochu pěstování jedné plodiny na DPB o velikosti nad 30 ha.

⁷⁸ Částka za základní osivo a mechanizační operace spojené s vysetím plodiny a její likvidací.

⁷⁹ Dodatečné náklady na vysetí a zapravení nektarodárny biopásu vzniknou 2 × za závazek, celkové náklady byly přepočteny na délku trvání závazku.

⁸⁰ Odpovídá celkovým nákladům na seč travního porostu včetně odkluzu biomasy – prováděno každoročně.

⁸¹ Částka za operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na závazek (prováděno 2 × za 5 let).

⁸² Částka za základní osivo a mechanizační operace spojené s vysetím plodiny a její likvidací, přepočtena na dobu trvání závazku (2 × za 5 let).

1.5.1.3 Kombinované biopásy

Východiska pro výpočet:

U kombinovaných biopásů je počítáno se dvěma pásy navazujícími na sebe (krmný a jetelotravní biopás). Výpočet je proveden dle poměru velikosti těchto pásů (průměrná velikost jetelotravního pásu 21 m a krmného pásu 15 m).

U krmného pásu je předpoklad každoročního založení a zapravení směsi a u jetelotravního je počítáno s výsevem v prvním roce založení a následnou údržbou v roce výsevu a v dalších letech (1× ročně seč). Zapravení jetelotravního pásu v 5. roce závazku nebo po ukončení závazku je v kalkulaci započítáno. Složení směsi i její výsevek je u krmné části biopásu totožný se směsí navržené u Krmného biopásu. Pro jetelotravní pás je uvažováno standardní osivo jetelotravní a vojtěškotravní směsí, s obsahem minimálně 50 % jetele a s vyloučením kostřavy rákosovité, dle doporučeného výsevku.

Kalkulace platby:

$$12\,174 + 4\,800 = 16\,974 \text{ Kč/ha}$$

Kombinované biopásy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Ztráta příjmu z orné půdy (PÚ)		12 174
Dodatečné náklady (additional costs)		
Osivo ⁸³	2 171	
Navýšení nákladů na výsev ⁸⁴	727	
Seč a odvoz píce z jetelotravního biopásu ⁸⁵	1 506	
Navýšení nákladů na zapravení biopásu ⁸⁶	396	
Dodatečné náklady celkem		4 800
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		16 974

V případě, že bude plocha biopásu plnit neproduktivní plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 12 174 Kč/ha.

V případě, že bude plocha biopásů plnit neproduktivní plochu v rámci režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, bude docházet k odpočtu ve výši 10 636 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 1 123 Kč/ha⁸⁷.

V případě, že bude plocha biopásu plnit funkci rozdělení plochy jedné plodiny na DPB v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 702 Kč/ha⁸⁸.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.5.2 Ochrana čejky chocholaté

Východiska pro výpočet

Stavy čejek dlouhodobě klesají, podobně jako dalších polních ptáků v ČR, a proto se tento titul zaměřuje na omezení hospodaření na vymezených hnízdních lokalitách, kde je zaznamenán odborníky dlouhodobý prokazatelný výskyt tohoto druhu. Jedná se obvykle o produkční oblasti se silnou ekonomickou motivací k intenzivnímu hospodaření. Vyloučením pěstování plodin v době hnízdění a bezprostředně po něm se zvyšuje pravděpodobnost úspěšného odchovu mláďat. Současně budou podpořeny další druhy ptáků vázaných na zemědělské biotopy, včetně chráněných druhů (např. skřivan polní, čáp černý, ťuhák obecný). Následný management (po vyhníždění) je směřován na ochranu půd a podporu dalších volně žijících organismů na orné půdě.

⁸³ Celková hodnota nákladů na osiva je dána průměrem cen dostupných směsí pro krmný a jetelotravní biopás. Náklad na osivo pro jetelotravní pás vzniká jednou za závazek, je proto přepočítán na délku trvání závazku.

⁸⁴ Jetelotravní pás se vysévá v prvním roce závazku, u krmného pásu vzniká náklad na výsev každoročně.

⁸⁵ Odpovídá celkovým nákladům na každoroční seč jetelotravního pásu včetně odkluzu biomasy.

⁸⁶ Krmná část se zapravuje každoročně, jetelotravní v posledním roce závazku.

⁸⁷ Částka za operace spojené s vyšetím směsi a její likvidací, přepočtena na dobu trvání závazku.

⁸⁸ Částka za základní osivo a mechanizační operace spojené s vyšetím plodiny a její likvidací, přepočtena na dobu trvání závazku (krmná část každoročně, jetelotravní se vysévá 1× za 5 let).

Na lokalitách vymezených jako hnízdiště čejky chocholaté je zakázáno od začátku roku až do poloviny června provádět jakékoli agrotechnické operace, což představuje pro zemědělce ztrátu příjmu z produkce na orné půdě ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku. V druhé polovině roku bude plocha oseta netrzními plodinami na podporu biodiverzity (krmná směs, směs pro opylovače), což představuje dodatečné náklady zahrnující pořízení doporučeného osiva, náklady na vlastní výsev plodiny a její následné zapravení. Směs osiva pro opylovače je v praxi využívána více, a proto je ve výpočtu provedeno poměrové vyjádření 64:36 ku prospěchu právě této, dražší směsi osiva.

Kalkulace platby:

$$12\,174 + 4\,525 = 16\,699 \text{ Kč/ha}$$

Ochrana čejky chocholaté	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Ztráta příjmu celkem		12 174
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Osivo	2 659	
Navýšení nákladů na výsev	1 062	
Navýšení nákladů na zapravení	804	
Dodatečné náklady celkem		4 525
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		16 699

V případě, že bude plocha plnit neproduktivní plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 12 174 Kč/ha.

V případě, že bude plocha plnit neproduktivní plochu v rámci režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, bude docházet k odpočtu ve výši 11 597 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 1 866 Kč/ha.

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.5.3 Druhově bohaté pokrytí orné půdy

Východiska pro výpočet:

Založení porostu na části dílu půdního bloku znamená ztrátu příjmu z produkce na orné půdě z této plochy ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku, přičemž se nejedná o ztrátu po celý rok, nýbrž jen z poloviny daného roku, tj. ztráta se rovná 50 % výše PÚ. Současně se nepředpokládá využití hmoty z těchto ploch pro krmení hospodářských zvířat, tedy ztráta příjmu se nesnižuje o tuto položku.

Vedle ztráty produkce vznikají dodatečné náklady na výsev (osivo) a na mechanizaci spojenou s výsevem a sklizní/odklizením porostu v důsledku rozdílnosti prací spojených s hlavní plodinou na daném pozemku.

Kalkulace platby:

$$6\,087 + 4\,971 = 11\,058 \text{ Kč/ha}$$

Druhově bohaté pokrytí orné půdy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda	12 174	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – orná půda: přepočet ⁸⁹	6 087	
Ztráta příjmu celkem		6 087

⁸⁹ Předpokládá se pouze částečná ztráta z orné půdy ve výši 50 %.

Dodatečné náklady (additional costs)

Osivo ⁹⁰	3 105
Navýšení nákladů na výsev	1 062
Navýšení nákladů na zapravení	804
Dodatečné náklady celkem	4 971
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem	11 058

V případě, že bude plocha plnit neprodukční plochu v rámci DZES, bude docházet k odpočtu ve výši 6 087 Kč/ha⁹¹.

V případě, že bude plocha plnit neprodukční plochu v rámci režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, bude docházet k odpočtu ve výši 4 646 Kč/ha.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 1 866 Kč/ha⁹².

Není umožněn souběh AEKO a EZ na témže bloku.

1.6 AEKO Integrovaná produkce (21.70)

Zdroje využité k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce ovoce:

Výpočet PÚ v sadech (produkce ovoce) jsou v potaz brány ovocné dřeviny, jejichž plochy zaujímají více než 60 % všech ovocných sadů v ČR – jabloně a slivoně.

Kalkulace PÚ vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit Svazem pro integrované systémy pěstování ovoce. Za konvenčního hospodaření jsou ve výpočtech využita namodelovaná data odborníky z Ovocnářské unie (opět průměr let 2015 až 2019). Výpočet je vytvořen bez zahrnutí nákladu na roční dosadbu stromů, neboť tato položka neznamena vyšší náklad pro integrovanou produkci.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce vinné révy:

Pro zjištění výše PÚ vinné révy se počítá s daty, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit Svazem integrované a ekologické produkce o. s. EKOVIN, konkrétně se jedná o průměr dat z let 2015 až 2019. Výpočet nerozlišuje samostatný PÚ pro IP základní a nadstavbový titul, ale jde o průměr těchto dvou režimů po odečtu dodatečných nákladů z předchozího období. Kalkulace je vytvořena s odstraněním nákladů na sadbu. K rozdílu PÚ pro KZ a IP jsou přičteny veškeré dodatečné náklady plynoucí z dotačních podmínek a tím je odlišena platba pro základní a nadstavbový režim.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce zeleniny:

Výpočet PÚ produkce zeleniny vychází ze čtyř hlavních druhů zeleniny, které se v ČR pěstují na největších plochách. Jedná se o mrkev, cibuli, tykev (bez olejné) a zelí. Tyto čtyři plodiny dle údajů z LPIS představují v ČR více jak 41 % plochy veškeré zeleniny (údaj z roku 2019).

Kalkulace PÚ vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit Zelinářskou unií Čech a Moravy (ZUČM), jedná se o průměr dat z let 2015 až 2019. Za konvenčního hospodaření jsou ve výpočtech využita namodelovaná data odborníky ze ZUČM, přičemž se taktéž jedná o průměr let 2015 až 2019.

⁹⁰ Celková hodnota nákladů na osiva je dána průměrem cen dostupných směsí pro krmný, nektarodárný a kombinovaný biopás a pro ochranu čejky chocholaté (Kč/ha).

⁹¹ V případě vykazání plochy druhově bohatého pokrytí orné půdy jako neprodukční plochy v rámci DZES není možné kompenzovat ztrátu plynoucí z „nemožnosti produkce“, dochází proto k odpočtu ve výši přepočteného PÚ z orné půdy.

⁹² Z důvodu souběhu s přímými platbami (diverzifikace) je odečítána částka za operace spojené s vysetím směsí a její likvidací. Náklady na nákup osiva nejsou odečítány, neboť se jedná o druhově bohatou směs, což je nad rámec požadavků celofaremní ekoplatby.

Příspěvek na úhradu u integrované i konvenční produkce zeleniny je stanoven jako vážený průměr příspěvků na úhradu vybraných nejčastěji pěstovaných druhů, kde vahou je jejich vzájemný podíl ploch na celkové osevní ploše zeleniny.

Dodatečné náklady:

Kalkulace dodatečných nákladů pro sady byla vytvořena ve spolupráci s Ovocnářskou unií České republiky. Dodatečné náklady ve vinicích byly vytvořeny ve spolupráci se spolkem EKOVIN. Dodatečné náklady pro pěstování zeleniny byly vytvořeny ve spolupráci se Zelinářskou unií Čech a Moravy.

Dodatečné náklady jsou oceněny dle aktuálních ceníků laboratoří, prodejců agrochemických přípravků a na základě šetření provedených v letech 2019–2021, případně se jedná o odborné odhady odborníků.

Výpočet ceny dodatečných nákladů u mechanických kultivací se vychází z údajů zveřejněných v Ekonomických normativních soupřav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i.

1.6.1 Integrovaná produkce ovoce

Východiska pro výpočet:

Pěstování ovoce v rámci integrovaného zemědělství snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením vybraných prostředků na ochranu rostlin, systémem managementu živin a dalšími zemědělskými postupy. Běžná zemědělská praxe je spojena s plným využíváním těchto látek.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku integrované a konvenční produkce ovoce. Při výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku v případě integrované produkce byly zohledněny vyšší náklady na pracovní úkony (zejména povinnost provedení letního řezu včetně drcení větví po řezu), náklady na odborně zaměřené školení, vyšší náklady na mechanizaci z důvodu omezení použití herbicidů a dále rozdíl nákladů vyplývající z používání dražších prostředků na ochranu rostlin povolených v systému IP v porovnání s běžně užívanými prostředky, náklady na provádění rozborů půdy a plodů a také náklady na pravidelné vyhodnocování výsledků signalizace a monitoringu škodlivých činitelů a poradenství. Hektarový výnos v systému integrované produkce je obecně považován za srovnatelný s konvenčním hospodařením (dle šetření u producentů ovoce je však mírně nižší) a stejně tak realizační ceny z důvodu neexistence cenové premie pro tuto produkci. Z provedeného šetření IP ovoce vyplývají značné rozdíly ve finančních ukazatelích při produkci jablek a švestek, přičemž u švestek vzniká vlivem vyšších variabilních nákladů oproti tržbám záporný příspěvek na úhradu. Ze šetření za konvenční pěstování ovoce vyplývá rozdíl jak ve variabilních nákladech jablek a švestek, tak i v jejich tržních výkonech. Na rozdíl od režimu IP však vzniká kladný PÚ pro oba sledované ovocné druhy.

Kalkulace platby:

$$24\,053 + 12\,934 = 36\,987 \text{ Kč/ha}$$

Integrovaná produkce ovoce	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě IP – vážený průměr (jabloně a slivoně) ⁹³	-563	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – vážený průměr (jabloně a slivoně) ⁹⁴	23 490	
Ztráta příjmu celkem (rozdíl příspěvků na úhradu)		24 053

⁹³ Vážený průměr příspěvků na úhradu byl vypočten na základě vah 83:17 v pořadí jabloně a slivoně.

⁹⁴ Vážený průměr PÚ byl vypočten na základě vah 80:20 v pořadí jabloně a slivoně.

Dodatečné náklady (additional costs)

Řez navíc ⁹⁵	7 768	
Školení ⁹⁶	66	
Signalizace a monitoring ⁹⁷	1 987	
Rozbory ⁹⁸	387	
Mechanická kultivace meziřadí – zákaz herbicidů ⁹⁹	497	
Mechanická kultivace příkmenného pásu – omezení herbicidů ¹⁰⁰	2 229	
Dodatečné náklady celkem		12 934
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		36 987

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba (pokryv každého meziřadí a manipulačního prostoru sadu) bude platba snížena o 462 Kč/ha¹⁰¹.

Není umožněn souběh s podporou EZ na témže bloku.

1.6.2 Integrovaná produkce révy vinné

Východiska pro výpočet:

Vinařství v rámci systému integrovaného zemědělství snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením vybraných prostředků na ochranu rostlin z používání, propracovanějším systémem managementu živin a dalšími zemědělskými postupy (např. náhradou těchto látek biologickými prostředky). Běžná praxe je spojena s plným využíváním těchto látek.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku integrované a konvenční produkce révy vinné. Účelem titulu je snížit spotřebu prostředků na ochranu rostlin a snížit tak tlak na životní prostředí. Platba je vytvořena pro plodící vinice, pro mladé výsadby do tří let je proveden odpočet platby, neboť v neplodících výsadbách není třeba některé operace provádět a nejsou ani v podmínkách titulu vyžadovány. Při výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku v případě integrované produkce byly zohledněny vyšší náklady na pracovní síly (zejména odstraňování listové plochy v zóně hroznů), náklady na odborně zaměřené školení v IP, dále rozdíl nákladů na dražší prostředky určené pro IP v porovnání s běžnými (tj. introdukce dravého roztoče a aplikace „biopreparátů“ proti obalečům, případně použití feromonů proti obalečům a aplikace „biopreparátů“ a příznivějších POR proti plísni révy, plísni šedé a padlí révovému), náklady na odstranění odumřelých částí keřů z vinic z důvodu napadení chorobami, náklady na mechanickou kultivaci příkmenných pásů z důvodu omezení použití herbicidů a náklady na ozelenění každého druhého meziřadí vinice druhově bohatou směsí. Hektarový výnos v IP je nižší ve srovnání s konvenčním hospodařením. Realizační cena je dle šetření vyšší v integrované produkci.

1.6.2.1 Základní ochrana vinic

Kalkulace je vytvořena z dat šetření po odstranění extrémních hodnot a po odečtení dodatečných nákladů z PRV14+ (subjekty byly v období sběru dat vázány dotačním titulem a pobíraly podporu). Kalkulace nezahrnuje náklady na roční dosadbu – tato položka neznamena vyšší náklad pro integrovanou produkci. K výslednému rozdílu PÚ jsou následně přičteny dodatečné náklady plynoucí z podmínek základního titulu.

⁹⁵ Náklad na letní řez včetně drcení větví, po odpočtu nákladů na seč a fungicidů proti strupovitosti (1 aplikace).

⁹⁶ Absolvovat 1× za rok školení vychází z podmínek titulu. Přepočteno na průměrnou velikost podniku v IPO.

⁹⁷ Dodatečné náklady na signalizaci a monitoring zahrnují náklad na odbornou pracovní sílu, příp. náklady na odbornou poradenskou službu, která provádí vyhodnocování získaných údajů a poradenství.

⁹⁸ Dodatečné náklady zahrnují náklady na rozbory plodů a půdy na obsah těžkých kovů a dále rozbory plodů na rezidua pesticidů, které vychází z podmínek titulu – rozbor půdy se provádí první rok závazku, rozbor plodů na těžké kovy se provádí dvakrát za závazek, rozbory na rezidua pesticidů jsou prováděny každoročně.

⁹⁹ Rozdíl nákladů na mechanickou kultivaci meziřadí sadu a ušetřených nákladů na aplikaci herbicidu.

¹⁰⁰ Rozdíl nákladů na mechanickou kultivaci příkmenného pásu a nákladů na jednu pásovou aplikaci herbicidu.

¹⁰¹ Odpočet je stanoven z důvodu souběhu s celofaremní ekoplatbou, kde je stanoveno udržovat pokryvnost každého meziřadí a manipulačních prostor s mechanickou údržbou.

Kalkulace platby:**546 + 17 139 = 17 685 Kč/ha**

Základní ochrana vinic	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě IP – vinice	17 127	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – vinice	17 673	
Ztráta příjmu celkem (rozdíl příspěvků na úhradu)		546
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Školení ¹⁰²	149	
Udržování nejbližšího okolí vinic ¹⁰³	217	
Prosvětlení keřů révy vinné	4 353	
Náhrada akaricidů (introdukce dravého roztoče <i>T. pyri</i>) ¹⁰⁴	969	
Náhrada insekticidů proti obalečům ¹⁰⁵	2 556	
Náhrada fungicidů proti plísni révy ¹⁰⁶	1 046	
Náhrada fungicidů proti padlí ¹⁰⁷	1 629	
Ozelenění každého druhého meziřadí směsí bylin ¹⁰⁸	710	
Mechanická kultivace příkrmenného pásu – omezení herbicidů ¹⁰⁹	1 027	
Odstranění odumřelých keřů ¹¹⁰	4 483	
Dodatečné náklady celkem		17 139
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		17 685

U mladých výsadeb do tří let¹¹¹ dojde k odpočtu ve výši 8 805 Kč/ha¹¹² – odpočet za podmínky titulu, které se v mladých vinicích nekompenzují, neboť zde nejsou vyžadovány.

V případě identifikovaného souběhu titulu s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 510 Kč/ha¹¹³.

Není umožněn souběh s podporou EZ na témže bloku.

1.6.2.2 Nadstavbová ochrana vinic

Kalkulace je vytvořena z dat šetření po odstranění extrémních hodnot a po odečtení dodatečných nákladů z PRV14+ (subjekty byly v období sběru dat vázány dotačním titulem a pobíraly podporu). Kalkulace nezahrnuje náklady na roční dosadbu – tento náklad neznamená vyšší náklad pro integrovanou produkci. K výslednému rozdílu PÚ jsou následně připočítány dodatečné náklady plynoucí z podmínek nadstavbového titulu.

¹⁰² Absolvovat 1× za rok školení vychází z podmínek titulu. Přepočteno na průměrnou velikost podniku v IPRV.

¹⁰³ Náklady na seč/mulčování nejbližšího okolí vinic (5 % z ha vinice) a zatrávněná meziřadí (cca 48 % ploch vinic).

¹⁰⁴ Rozdíl nákladů na introdukci dravého roztoče *Typhlodromus pyri* a nákladů na akaricidy (včetně aplikace).

¹⁰⁵ Rozdíl nákladů na „biopreparáty“, příp. příznivějších POR a nákladů na insekticidy (včetně aplikace).

¹⁰⁶ Rozdíl nákladů na aplikaci pomocných látek (biopreparátů) a ušetřených nákladů na tradiční fungicidy proti plísni révy (*peronospora*), včetně nákladů na jejich aplikaci.

¹⁰⁷ Dodatečné náklady jsou vypočteny jako rozdíl nákladů na aplikaci pomocných látek (biopreparátů) a ušetřených nákladů na tradičních fungicidy proti padlí révovému, včetně nákladů na jejich aplikaci.

¹⁰⁸ Dodatečné náklady zahrnují cenu doporučeného osiva a mechanizační náklady na vysetí směsi v každém druhém meziřadí vinice. Jelikož je v rámci DZES stanoven pokryv 25 % ploch meziřadí vinic, jsou mechanizační náklady kompenzovány pouze ze zbylých 25 %. Ozelenění se provádí 1× za závazek, proto přepočítáno na délku trvání závazku.

¹⁰⁹ Rozdíl nákladů na mechanickou kultivaci příkrmenného pásu vinice a nákladů na pásovou aplikaci herbicidu.

¹¹⁰ Z důvodu napadení chorobami ESCA a Stolbur vznikají náklady na obhlídky vinic k určení odumřelých keřů/částí, jejich odstranění, vynášení a vyvezení na úvrati. Povinnost vyplývá až od druhého roku závazku.

¹¹¹ Vinice do dvou let (ČSÚ v daném šetření uvádí pouze vinice do dvou let stáří, pro tříleté vinice statistiku neuvádí) tvořily dle strukturálního šetření ČSÚ provedeného v roce 2020 necelých 7 % všech ploch vinic v ČR.

¹¹² U mladých vinic nejsou započítány dodatečné náklady na introdukci dravého roztoče *T. pyri* – náhrada akaricidů, na odstranění zálistků nebo části listové plochy v zóně hroznů, na mechanickou údržbu meziřadí a manipulačního prostoru a na založení bylinného porostu v každém druhém meziřadí.

¹¹³ Z důvodu souběhu s celofaremní ekoplatbou, kde je stanoveno udržovat pokryvnost 50 % meziřadí a manipulačních prostor s mechanickou údržbou, je stanoven odpočet.

Kalkulace platby:**546 + 22 035 = 22 581 Kč/ha**

Nadstavbová ochrana vinic	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě IP – vinice	17 127	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – vinice	17 673	
Ztráta příjmu celkem (rozdíl příspěvků na úhradu)		546
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Školení	149	
Udržování nejbližšího okolí vinic	217	
Odlistění	4 353	
Náhrada akaricidů (introdukce dravého roztoče <i>T. pyri</i>)	969	
Náhrada insekticidů proti obalečům ¹¹⁴	2 787	
Náhrada fungicidů proti plísni révy ¹¹⁵	2 091	
Náhrada fungicidů proti plísni šedé ¹¹⁶	1 991	
Náhrada fungicidů proti padlí ¹¹⁷	3 258	
Ozelenění každého druhého meziřadí směsí bylin	710	
Mechanická kultivace příkmenného pásu – omezení herbicidů	1 027	
Odstranění odumřelých keřů	4 483	
Dodatečné náklady celkem		22 035
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		22 581

U mladých výsadeb do tří let dojde k odpočtu ve výši 11 027 Kč/ha¹¹⁸ – odpočet za podmínky titulu, které se v mladých vinicích nekompenzují, neboť zde nejsou vyžadovány.

V případě identifikovaného souběhu na DPB s režimy pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba bude platba snížena o 510 Kč/ha.

Není umožněn souběh s podporou EZ na témže bloku.

1.6.2.3 Doplnkové platby

Náklady na doplňkové platby jsou vytvořeny dle nově platných podmínek titulu. Jedná se o dobrovolnou platbu, která se vyplácí jednou za rok v případě, že o ni subjekt požádá.

1.6.2.3.1 Ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty

Týká se meziřadí, která nejsou ozeleněna v rámci standardních podmínek titulu.

Platba zahrnuje cenu osiva bylinné směsi a náklady na technologické operace spojené s vysetím a zapravením směsi ob řádek – každé druhé neozeleněné meziřadí.

¹¹⁴ Rozdíl nákladů na feromony, příp. bioinsekticid a ušetřených nákladů na insekticidy včetně jejich aplikace.

¹¹⁵ Rozdíl nákladů na aplikaci pomocných látek (biopreparátů) a ušetřených nákladů na tradiční fungicidy proti plísni révy (*peronospora*) včetně nákladů na jejich aplikaci.

¹¹⁶ Rozdíl nákladů na aplikaci pomocných látek (biopreparátů) a ušetřených nákladů na tradiční fungicidy proti plísni šedé (*botrytída*) včetně nákladů na jejich aplikaci.

¹¹⁷ Rozdíl nákladů na aplikaci pomocných látek (biopreparátů) a ušetřených nákladů na tradiční fungicidy proti padlí révovému včetně nákladů na aplikaci.

¹¹⁸ U mladých vinic nejsou započítány dodatečné náklady na introdukci dravého roztoče *T. pyri* – náhrada akaricidů, náklady na odstranění zálistků nebo části listové plochy v zóně hroznů, náklady na mechanickou údržbu meziřadí a manipulačního prostoru, náklady na založení bylinného porostu v každém druhém meziřadí a náklady na biopreparáty – náhrada fungicidů proti plísni šedé.

Kalkulace platby:

$$1\,892 + 4\,680 = 6\,572 \text{ Kč/ha}$$

Ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Osivo	1 892	
Vysetí a zapravení směsi	4 680	
Dodatečné náklady celkem		6 572
Dodatečné náklady celkem		6 572

V případě ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty bude k platbě připočteno 6 572 Kč/ha.

1.6.2.3.2 Úplná náhrada herbicidů v příkmenném pásu

Platba je vypočtena jako rozdíl nákladů na 4 až 5 kultivací ročně a uspořené náklady na 3 postřiky tradičními herbicidy včetně jejich aplikace. Jelikož již z podmínek titulů IP vychází omezení postřiků v příkmenném pásu vinice na maximálně 2 ošetření, je od platby odečtena částka za tuto podmínku.

Kalkulace platby:

$$(13\,233 - 9\,300) - 1\,027 = 2\,907 \text{ Kč/ha}$$

Úplná náhrada herbicidů v příkmenném pásu	Kč/ha	Kč/ha
Dodatečné náklady (additional costs)		
Mechanická kultivace příkmenného pásu ¹¹⁹		13 233
Úspory (savings)		
Úspora za herbicidy (včetně aplikace)		-9 300
Zohlednění podmínky z IP		
Mechanická kultivace příkmenného pásu – omezení herbicidů		-1 027
Dodatečné náklady celkem		2 907¹²⁰

V případě úplného vyloučení herbicidů v příkmenném pásu vinice bude k platbě připočteno 2 907 Kč/ha.

1.6.3 Integrovaná produkce zeleniny, jahodníku a brambor

Východiska pro výpočet:

Zelinařství v rámci systému integrovaného zemědělství snižuje oproti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením vybraných prostředků na ochranu rostlin, systémem managementu živin a dalšími zemědělskými postupy. Běžná praxe je spojena s plným využíváním těchto látek.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku integrované a konvenční produkce zeleniny. Při výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku byly v případě integrované produkce zohledněny vyšší náklady na pracovní síly a osiva, dražší prostředky na ochranu rostlin povolené v IP v porovnání s běžně užívanými prostředky, náklady na rozborů půdy a plodů, účast na odborně zaměřeném školení a vyšší mechanizační náklady na údržbu meziřadí.

Pěstování zeleniny na jiných trvalých kulturách je v rámci zemědělství ČR svým rozsahem zanedbatelné. S ohledem na podobnost tohoto faremního systému s pěstováním zeleniny na orné půdě (obdobná struktura a typy nákladů) lze tento způsob podpory zahrnout pod shodnou platbu, jako pro pěstování zeleniny na orné půdě (jejíž rozloha je mnohonásobně větší).

Pro nové období byly nově zařazeny do IP i konzumní brambory. Vzhledem k obdobné nákladové struktuře a rozdílu v pěstování v režimu IP vůči režimu KZ (dle simulace od expertů ze svazů, včetně modelace dodatečných nákladů plynoucích z podmínek titulu), který se podobá rozdílu v pěstování vybraných druhů zeleniny, jsou zařazeny pod shodnou platbu.

Jahodník bude zahrnut mezi podporované druhy, ale s ohledem na jeho nízké plochy není pro něj uvažována speciální platba.

¹¹⁹ Náklady na mechanickou kultivaci odpovídají nákladům na kypření půdy ve vinicích nebo seč.

¹²⁰ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

Kalkulace platby:

$$32\,557 + 1\,241 = 33\,798 \text{ Kč/ha}$$

Integrovaná produkce zeleniny	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v IP – vážený průměr ¹²¹	29 502	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – vážený průměr ¹²²	62 059	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl PÚ		32 557
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Rozbory ¹²³	453	
Školení ¹²⁴	30	
Náhrada herbicidů mechanickou kultivací ¹²⁵	758	
Dodatečné náklady celkem		1 241
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		33 798

Podpora nebude vyplacena, pokud bude na stejné ploše požádáno o platbu na intervence/tituly biopásy, ochrana čejky chocholáté, druhově bohaté pokrytí orné půdy, omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě a meziplodiny.

Není umožněn souběh s podporou EZ na témže bloku.

1.7 AEKO Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě (22.70)

Zdroje využití k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v OPVN Švihov:

Výše PÚ orné půdy u podniků hospodařících v OPVN Švihov vychází z dat z Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků v letech 2015–2019 (ÚZEI). Konkrétně do výpočtu byly zahrnuty podniky hospodařící v OPVZ II a podniky hospodařící v okolí VN Švihov. Do výpočtu PÚ vstupují plodiny, které jsou z hlediska osevních ploch významné (tvoří cca 55 % orné půdy v OPVZ a OPVN) – pšenice ozimá, řepka ozimá a ječmen jarní. Pro simulaci dopadů snížených výnosů byla využita studie VÚZT¹²⁶ z roku 2018.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku mimo OPVN:

Výpočet PÚ z orné půdy u podniků hospodařících mimo OPVN vychází ze tří hlavních plodin, které zaujímají více jak 50 % všech osevních ploch v ČR (v letech 2015–2019 tvoří celkem 57 % osevní plochy). Jedná se o pšenici ozimou, řepku ozimou a ječmen jarní. Pro zjištění výše PÚ se počítá s daty, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků, konkrétně je využíván průměr nákladů vybraných plodin z let 2015–2019.

1.7.1 Omezování vstupů v oblastech zdrojů pitné vody v okolí VN Švihov

Východiska pro výpočet:

V důsledku intenzivní zemědělské činnosti při pěstování plodin na orné půdě dochází v blízkosti vodních nádrží, které jsou významnými zdroji pitné vody pro obyvatelstvo, ke zvýšenému výskytu pesticidů a jejich metabolitů. Zemědělským subjektům bude umožněna pouze aplikace POR, které nejsou

¹²¹ Vážený průměr příspěvků na úhradu hlavních druhů zeleniny byl vypočten na základě vah 16:40:15:29, a to v pořadí mrkev, cibule, tykev a zelí.

¹²² Vážený průměr příspěvků na úhradu hlavních druhů zeleniny byl vypočten na základě vah 17:29:42:13, a to v pořadí mrkev, cibule, tykev a zelí.

¹²³ Dodatečné náklady zahrnují náklady na rozbory plodů a půdy na obsah těžkých kovů a dále rozbory plodů na rezidua pesticidů, které vychází z podmínek titulu – rozbor půdy se provádí první rok závazku, rozbor plodů na těžké kovy se provádí dvakrát za závazek a rozbor plodů na obsah reziduí pesticidů je prováděn každoročně.

¹²⁴ Absolvovat 1× za rok školení vychází z podmínek titulu. Přepočteno na průměrnou velikost podniku v IPZ.

¹²⁵ Rozdíl nákladů na mechanickou kultivaci a ušetřených nákladů na aplikaci tradičních herbicidů včetně nákladů na jejich aplikaci. Podmínka se vztahuje k 50 % plochy – přepočteno na tuto výměru.

¹²⁶ Abraham, Z., Herout, M., Scheufler, V. (2018). Hodnocení ekonomické újmy zemědělců hospodařících v ochranných pásmech vodních zdrojů. Studie byla součástí TÚ č. 55 z roku 2018 („Další rozpracování kvantifikace ekonomické újmy zemědělců hospodařících ochranných pásmech vodních nádrží“).

v Registru přípravků na ochranu rostlin vyloučeny z použití v OPVZ II. a PHO II. stupně zdrojů povrchové vody, přičemž u vybraných POR je stanoven maximální limit na hektar aplikované plochy. Opatření vede ke zvýšenému tlaku plevelů, chorob a škůdců. Tento tlak je zmírňován použitím jiných, z pohledu ochrany přírodního zdroje, šetrnějších POR. Náklady na tyto POR bývají zpravidla vyšší, případně mají nižší účinek vůči škodlivým činitelům. Omezování vlivu houbových chorob a škůdců je tak mnohem více závislé na počasí v průběhu vegetace, což má také negativní vliv na produkci (hektarové výnosy) pěstovaných plodin.

Kalkulace platby:

$$12\,174 - 7\,919 = 4\,255 \text{ Kč/ha}$$

<u>Omezování vstupů v oblastech zdrojů pitné vody</u>	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v OPVN Švihov – orná půda	7 919	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ (celá ČR) – orná půda	12 174	
Ztráta příjmu celkem (rozdíl příspěvků na úhradu)		4 255
Ztráta příjmu celkem		4 255

V případě souběhu s režimy pro klima a životní prostředí – ekoplatba¹²⁷ bude docházet k odpočtu ve výši 255 Kč/ha.

¹²⁷ Z důvodu ochranného pásu podél vod o šířce 6 m nepřichází na této ploše o ztrátu produkce na orné půdě – 6 % z rozdílu PÚ.

2 Ekologické zemědělství (EZ) (23.70)

Níže uvedené kalkulace včetně metodiky jsou zpracovány jako podklad pro stanovení plateb za účast v jednotlivých titulech navrhovaných v rámci nově připravovaného Strategického plánu na období 2023–2027. Přehled částek opakovaně používaných při výpočtech je znázorněn v Tab. 2. Detailní komentáře k výpočtům jsou uvedeny v textu. Všechny kalkulace jsou rozděleny na variantu „přechod na EZ“ a „udržení v EZ“.

Způsob kalkulace plateb vychází z konceptu definovaného NAŘÍZENÍM EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013. Platba umožňuje hradit:

- ztrátu příjmů plynoucích ze snížené intenzity produkce vycházející z odlišností požadavků na ekologické zemědělství (EZ) vůči konvenčnímu zemědělství (KZ),
- dodatečné zvýšené náklady plynoucí z provádění aktivit nad rámec běžné zemědělské praxe, v případě potřeby tzv. transakční náklady.

Platby se poskytují ročně a kompenzují v plné výši či částečně dodatečné náklady a ušlé příjmy zemědělců v důsledku přijatých závazků. Platby se vztahují pouze na ty závazky, které jdou nad rámec:

- závazných norem (Cross-compliance),
- příslušných minimálních požadavků, jež se týkají používání hnojiv a přípravků ochrany rostlin,
- požadavků dle vnitrostátních právních předpisů,
- běžné praxe (v rámci EZ nelze podporovat činnosti, které se staly běžnou praxí, tzn., že jsou vykonávány běžně i mimo závazky EZ).

Zákon o ekologickém zemědělství definuje, které látky ve srovnání s běžnou praxí v konvenčním zemědělství nelze používat a další pravidla hospodaření. Jedná se zejména o limity zatížení hospodářskými zvířaty, pohyb zvířat venku a přednostní používání krmiv ekologického původu, dále o omezení hnojiv, přípravků na ochranu rostlin a veterinárních léčiv na ty, které jsou vyjmenované v přílohách zákona o ekologickém zemědělství č. 242/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2018/848 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007. V ekologickém zemědělství se tato omezení projevují zejména nižšími výnosy a často vyššími náklady (např. náhrada přípravků na ochranu rostlin mechanickými prostředky). Tyto rozdíly se projevují ve výši rozdílů mezi příspěvky na úhradu fixních nákladů a zisku, případně v dodatečných nákladech ekologického a konvenčního zemědělství.

Metodika a datová základna kalkulací plateb

Metodika výpočtu plateb je založena na kalkulaci tzv. ztráty příjmu (income foregone) a/nebo dodatečných nákladů (additional cost) vyplývajících z dobrovolného zapojení se do závazku v EZ. Navíc lze započítat i tzv. transakční náklady.

Ztráta příjmu vychází ze srovnání příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku pro ekologické a konvenční hospodaření (např. snížení hektarového výnosu).

Dodatečné náklady vycházejí z kalkulace skutečných nákladů na dodatečné činnosti či nákladově náročnější činnosti prováděné navíc, z důvodu splnění podmínek daných konkrétním závazkem (např. použití výhradně organických hnojiv, jejichž aplikace je nákladnější než v případě aplikace hnojiv minerálních, dále mechanické operace nahrazující aplikaci herbicidů aj.).

Na druhou stranu může být ztráta naturálních výnosů částečně kompenzována cenovou premií, tj. vyšší cenou za jednotku v systému EZ, která by měla být započtena do celkového příjmu. Stejně tak na straně nákladů je třeba zahrnout případné úspory nákladů (např. snížení nákladů na nakupovaná hnojiva, na nepoužité herbicidy, mechanizační náklady na operace prováděné před vstupem do závazku atd.).

Transakční náklady představují náklady spojené se závazkem, které však nelze přímo přičíst jeho provádění. Jedná se o náklady na umožnění vzniku závazku a zejména je představují administrativní náklady zemědělce vstupujícího do závazku. Tyto náklady je též možné kompenzovat v platbě.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku (PÚ) se obecně definuje jako rozdíl mezi tržní produkcí a variabilními náklady jednotlivých komodit. Hodnota tržní produkce se vypočítá z naturálního množství

vyrobeného výrobku (pozn.: z *prodaného množství*, *anebo z hektarového výnosu*) vynásobením průměrnou realizační cenou dosahovanou obecně na trhu nebo získanou z výběrového šetření. Variabilní náklady se mění v závislosti na změnách objemu produkce, u rostlinné výroby jde např. o náklady na osiva, hnojiva, přípravky na ochranu rostlin, externí služby; u živočišné výroby pak zejména o náklady na krmiva, steliva a léčiva.

Výhodou užití PÚ je, že přínos konkrétní komodity je srovnáván bez zahrnutí vlivu fixních nákladů, tj. do jisté míry nezávisle na úrovni technického vybavení podniku (odpisy) a velikosti administrativy (režie). U opatření s komplexním vlivem závazku na hospodaření, jako je ekologické zemědělství, se proti běžné praxi promítnou závazky do značného počtu variabilních nákladů i do tržeb. Proto je používán příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku jako standardní ekonomický ukazatel (zpravidla na úrovni jedné komodity nebo jejich kombinací), aby byly odlišnosti od běžné praxe snadněji demonstrovatelné.

Použité koncepty výpočtu plateb

Základním konceptem je porovnání PÚ ovlivněné vstupem do opatření s PÚ bez ovlivnění vstupem do EZ (vždy je možné započítat náklady navíc). Zde byly využity dva způsoby, jak toto porovnání provést:

1. Porovnání PÚ/ha/kus/VDJ na úrovni komodit (např. PÚ u travních porostů (dále TP) nebo tržních plodin na orné půdě (dále OP) – nezbytné, např. při podpoře zatravnění.
2. Porovnání PÚ/ha, které je vypočteno na úrovni podniku pomocí modelu podniku (modely odpovídají základním typům farem v zemi). Zde výhodnější pro posouzení vlivu účasti na EZ na úrovni podniků (např. u obhospodařování TP).

V prvním případě jsou PÚ přímo použity do výpočtu tak, jak jsou vysvětleny výše. Příklad: při pěstování tržních plodin na orné půdě v ekologickém zemědělství je využit PÚ na OP (s využitím váženého průměru PÚ za hlavní tržní komodity v ČR) v porovnání v různých režimech hospodaření pro stanovení ztráty produkce z dotčené plochy. Současně je připočten náklad na pěstování meziplodin.

V druhém případě jsou PÚ dle oblastí využity v modelu farmy, který umožní stanovit průměrný PÚ/ha se zahrnutím více druhů produkce (tj. rostlinné i živočišné). Model umožňuje modelovat strategie farmářů v závislosti na vstupu do závazku.

Datová základna kalkulací plateb

Datová základna pro kalkulace plateb vychází z publikovaných zdrojů (pro výpočty byly použity nejčastěji podklady z let 2015–2019), z vlastních šetření ÚZEI a konzultací s odborníky.

Hlavními zdroji informací jsou:

- data o nákladovosti zemědělských výrobků¹²⁸ z pravidelného výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI),
- normativy pro zemědělství¹²⁹ – provozní náklady strojních souprav; vedený Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. (VÚZT),

Dalšími zdroji informací jsou:

- normativy pro zemědělství – data o obvyklých pěstebních a chovatelských technologiích v ČR; „Normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult“,
- cenová soustava RTS DATA¹³⁰ – cena stavebních nebo montážních prací, dodávek materiálů a souvisejících služeb, vedená společností RTS, a.s.
- agregované i položkové údaje cen za jednotlivé závazky a opatření – náklady obvyklých opatření MŽP¹³¹, vede Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR),
- základní údaje o zemědělství ČR (plochy zemědělských plodin, stavy hospodářských zvířat, průměrné mzdové náklady v zemědělství, ceny zemědělských výrobců aj.) od Českého statistického úřadu (ČSÚ),

¹²⁸ Dostupné na: <https://www.uzei.cz/nakladovost-zemedelskych-vyrobku/>

¹²⁹ Dostupné na: <https://www.vuzt.cz/databaze-a-programy/normativy-pro-poradenstvi/>

¹³⁰ Dostupné na: <https://www.rtscoud.cz/App/RTS-Data/>

¹³¹ Dostupné na: <https://www.dotace.nature.cz/ppk-programy.html>

- řada dalších vhodných zdrojů informací – např. Situační a výhledové zprávy (MZe); Zprávy o stavu zemědělství ČR – Zelené zprávy (ÚZEI); Statistická šetření ekologického zemědělství (ÚZEI), nákladová šetření ÚZEI (EKOVIN, OUČR, SISPO, ZUČM, PRO-BIO poradenství); Výživa a hnojení travních a jetelovínotravních porostů (VÚRV, ISBN 978-80-87011-25-6) aj.
- konzultace s poradci a experty, orgány ochrany přírody, vlastní zjišťování aj.

Údaje týkající se nákladů na agrotechnické operace na zemědělské půdě, cen materiálových vstupů (např. cena osiv, hnojiv) apod. odpovídají situaci let 2019–2020.

Přehled PÚ vyskytujících se ve výpočtech:

V následující tabulce jsou vyčísleny položky, které opakovaně vstupují do jednotlivých kalkulací plateb.

Tab. 2 Přehled příspěvků na úhradu a dalších nákladů vyskytujících se ve výpočtech

Ukazatel	SP 2023–2027 (průměr 2015–2019) ¹³²
PÚ – pšenice ozimá v KZ	10 998 Kč/ha
PÚ – ječmen jarní v KZ	13 613 Kč/ha
PÚ – řepka ozimá v KZ	13 681 Kč/ha
PÚ – orná půda v KZ (pšenice ozimá; ječmen jarní; řepka ozimá) ¹³³	12 174 Kč/ha
PÚ – špalda v EZ	162 Kč/ha
PÚ – žito v EZ	-129 Kč/ha
PÚ – ječmen jarní v EZ	-206 Kč/ha
PÚ – pšenice obecná v EZ	2 038 Kč/ha
PÚ – tritikále v EZ	1 157 Kč/ha
PÚ – oves v EZ	1 465 Kč/ha
PÚ – orná půda v EZ (špalda; žito; ječmen j.; pšenice o.; tritikále; oves) ¹³⁴	4 487 Kč/ha
PÚ – louky (běžně hnojené TTP)	5 029 Kč/ha
PÚ – louky (nehnojené TTP)	2 516 Kč/ha
PÚ – louky (hnojené v EZ)	3 543 Kč/ha
Náklady na dusíkatá hnojiva (kg čisté živiny) ¹³⁵	33,02 Kč/kg N
Náklady na pohonné hmoty (nafta bez DPH)	31,52 Kč/l
Náklady na pracovní sílu	185,21 Kč/hod
Transakční náklady pro plochy v přechodném období i v ekologickém režimu	185,90 Kč/ha
Transakční náklady specifické pro plochy v přechodném období	175,60 Kč/ha

Zdroj: Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků (ÚZEI), dotazníkové šetření ÚZEI na téma Ošetřování trvalých travních porostů z roku 2019, ČSÚ, Ceníky společnosti AgroEfekt, s.r.o. (průměr let 2015–2019), Normativy pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult. Zpracování ÚZEI

¹³² Časové období využitě pro výpočet PÚ pro hospodaření na TTP je 2015–2019, je však vyloučen rok 2018 z důvodu extrémního sucha. Toto platí pro všechny varianty TTP – hnojené v EZ, nehnojené i běžně hnojené.

¹³³ Vážený průměr příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku hlavních tržních plodin byl vypočten na základě vah 56:28:16, a to v pořadí pšenice, řepka a ječmen.

¹³⁴ Vážený průměr příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku hlavních tržních plodin pěstovaných v EZ byl vypočten na základě vah 32:22:14:12:12:8, a to v pořadí pšenice, oves, tritikále, ječmen, špalda a žito.

¹³⁵ Jedná se o rozdíly relativní nákupní ceny v průměrných hnojivech a ceny ve statkových hnojivech (hnoji).

KALKULACE

2.1 Trvalé travní porosty

2.1.1 Základní ošetřování travních porostů

Východiska pro výpočet:

Péče o trvalé travní porosty je v ekologickém zemědělství podporována, protože snižuje rizika kontaminace životního prostředí tím, že proti běžné praxi vylučuje z používání některé přípravky na ochranu rostlin, řadu léčiv v chovech hospodářských zvířat a průmyslová hnojiva, která jsou snadno vyplavována do vod.

V tomto základním managementu jsou ekologickým zemědělcům hrazeny náklady navíc spojené s využíváním pouze organických hnojiv. Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce sena. Rozdíl je generován tím, že zemědělci v EZ nemohou použít minerální hnojiva, a to vede k nižšímu výnosu sena při zvýšených nákladech na aplikaci stejného objemu živin¹³⁶. Z důvodu nižšího dosahovaného výnosu dochází také k potřebě dokoupit seno potřebné k uživení zvířat, což je náklad, který je ekologickým zemědělcům kompenzován. Produkce píce je také podpořena hnojením organickými hnojivy, jejichž aplikace představuje pro zemědělce další dodatečné náklady. Dále jsou uvažovány transakční náklady spojené s administrací v EZ a náklady spojené s přechodem na certifikovaný režim EZ.

Zdroje využité k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce sena:

K získání výše ztráty z důvodu omezení hnojení se využívá výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku na TTP, a to v úrovni běžného hnojení oproti hnojení pouze organickými hnojivy v EZ. Výše PÚ vychází z data, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků. Konkrétně je využíván průměr nákladů z let 2015–2019 s tím, že rok 2018 byl z výpočtu vyloučen kvůli extrémnímu suchu, které v tomto roce na TTP výrazně ovlivnilo dosažené výnosy. Údaje týkající se množství aplikovaného dusíku jsou aktualizovány na základě dotazníkového šetření z roku 2019.

Seno je oceněno na základě údajů uveřejněných Českým statistickým úřadem, přičemž se jedná o průměr cen z let 2015–2019 bez zahrnutí extrémního roku 2018.

Dodatečné náklady:

Ceny dodatečných nákladů vychází z údajů v Ekonomických normativech souprav z roku 2019 vedených Výzkumným ústavem zemědělské techniky, v. v. i. Jednotlivé mechanizační operace byly konzultovány se zemědělskou praxí.

Cena za kilogram čisté živiny v průmyslových hnojivech je odvozena z ceníků firem (průměr let 2015–2019). Cena v organických hnojivech (hnoji) vychází z Normativů pro zemědělskou a potravinářskou výrobu AGroConsult a je přepočítána na kilogram dle koeficientu účinnosti¹³⁷.

Transakční náklady jsou vypočítány z času, který zemědělci stráví při nutné administrativě, kontrolách, vedení evidencí aj. Tento čas je ohodnocen průměrnou hodinovou mzdou dle ČSÚ (průměr let 2015–2019). Transakční náklady jsou rozlišeny jednak pro plochy všechny plochy v titulech (v přechodném období i v ekologickém režimu), jednak pouze pro plochy v přechodném období, které jsou vypočítány jako čas farmáře strávený popisem farmy při vstupu do EZ.

¹³⁶ Hnojivý účinek organických hnojiv je nižší než průmyslových.

¹³⁷ Účinnost statkových hnojiv je nižší než účinnost průmyslových hnojiv, proto jsou hodnoty živin v průmyslových hnojivech upraveny minerálním ekvivalentem za celkovou účinnost statkových hnojiv. Minerální ekvivalent dusíku má hodnotu 70 %.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$1\,487 + 1\,304 = \underline{2\,790 \text{ Kč/ha}}$$

EZ – Základní ošetřování travních porostů	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – seno	3 543	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – seno	5 029	
Ztráta vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv – rozdíl PÚ		1 487 ¹³⁸
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Zvýšené náklady na aplikaci organických hnojiv ¹³⁹	1 008	
Nákup chybějícího sena při změně hnojení a poklesu výnosů ¹⁴⁰	111	
Transakční náklady ¹⁴¹	185	
Dodatečné náklady celkem		1 304
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		2 790¹⁴²

V případě ponechávání 3–15 % ploch neposečených v první seči (u DPB do výměry 12 ha) bude k platbě připočteno 393 Kč/ha¹⁴³.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis úplně zakazuje hnojit nebo zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 900 Kč/ha¹⁴⁴.

b) Přechod na EZ

Kalkulace platby:

$$1\,487 + 1\,479 = \underline{2\,966 \text{ Kč/ha}}$$

PO-EZ – Základní ošetřování travních porostů	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – seno	3 543	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – seno	5 029	
Ztráta vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv – rozdíl PÚ		1 487 ¹⁴⁵
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Zvýšené náklady na aplikaci organických hnojiv	1 008	
Nákup chybějícího sena při změně hnojení a poklesu výnosů	111	
Transakční náklady ¹⁴⁶	360	
Dodatečné náklady celkem		1 479
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		2 966

V případě ponechávání 3–15 % ploch neposečených v první seči (u DPB do výměry 12 ha) bude k platbě připočteno 393 Kč/ha.

Při souběhu s oblastmi, kde zvláštní právní předpis úplně zakazuje hnojit nebo zakazuje hnojit průmyslovými hnojivy, dochází k odpočtu ve výši 900 Kč/ha.

¹³⁸ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

¹³⁹ Zvýšený náklad na aplikaci dusíku pouze hnojem ve srovnání s aplikací dusíku minerálními hnojivy.

¹⁴⁰ Náklad na nákup chybějícího sena, který plyne z poklesu výnosů.

¹⁴¹ Transakční náklady, které jsou pravidelně vynakládány na administrativu aj., přepočtené na průměrnou velikost podniku v EZ (115 ha). Součástí je i absolvování školení 1× za závazek, které vychází z podmínek titulu.

¹⁴² Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

¹⁴³ Vážený průměr u konvenčních a ekologických zemědělců dle poměru TTP (45:55 v pořadí EZ:KZ).

¹⁴⁴ V titulu je kompenzována ztráta za omezené hnojení, což plyne již z jiných předpisů. Zemědělci jsou však v situaci, že musí hnojiva aplikovat na jiném místě, neodečítá se jim proto celá částka. Náklad ve výši 586 Kč/ha jsou nuceni vynaložit jinde, odečítá se proto pouze rozdíl (1 487 - 587 = 900 Kč/ha).

¹⁴⁵ Ztráta vyvolaná vyloučením průmyslových hnojiv. Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

¹⁴⁶ Transakční náklady jsou součtem nákladů pravidelně vynakládáných na administrativu aj. (pro plochy v přechodném období i v ekologickém režimu) a specifických nákladů pro plochy v přechodném období (čas farmáře strávený popisem farmy při vstupu do EZ). Součástí je i absolvování školení 1× za závazek.

2.2 Orná půda

Zdroje využití k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce zeleniny:

Výpočet PÚ produkce zeleniny vychází z vybraných druhů zeleniny, které se v ČR pěstují na největších plochách (v roce 2019 se na celkové ploše zeleniny v režimu EZ společně podílely z více než 66 %, v rámci celé ČR jejich podíl přesahuje 41 %). Jedná se o mrkev, cibuli, hlávkové zelí a tykev. Pro zjištění výše PÚ se počítá s daty, která byla zjištěna v rámci nákladového šetření vybraných komodit Spolkem PRO BIO poradenství. Data za ekologickou produkci byla získána za roky 2015 až 2019.

Za konvenčního hospodaření jsou ve výpočtech využita namodelovaná data odborníky ze ZUČM, přičemž se taktéž jedná o průměr let 2015 až 2019. Příspěvek na úhradu u ekologické i konvenční produkce zeleniny je stanoven jako vážený průměr příspěvků na úhradu vybraných nejčastěji pěstovaných druhů, kde vahou je vzájemný podíl ploch těchto druhů na celkové osevní ploše zeleniny.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické produkce z orné půdy:

Výše PÚ orné půdy v EZ vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit v ekologickém zemědělství uskutečněném Spolkem PRO-BIO poradenství. Dále jsou využita data, která jsou získávána ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků ÚZEI, přičemž se jedná o průměr let 2015–2019. Konkrétně do výpočtu vstupují plodiny, které jsou z hlediska osevních ploch pro ekologické zemědělství významné (tvoří cca 42 % orné půdy a 94 % ploch pěstovaných obilovin v EZ) – ječmen, špalda, žito, pšenice, oves a tritikále.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku konvenční produkce z orné půdy:

Výše PÚ orné půdy v KZ vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků za roky 2015 až 2019. Konkrétně do výpočtu vstupují plodiny, které jsou z hlediska osevních ploch pro konvenční zemědělství významné (tvoří cca 57 % ploch orné půdy v KZ) – pšenice ozimá, ječmen jarní a řepka ozimá.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce travní hmoty:

Výše PÚ pícnin na orné půdě v KZ vychází z dat z Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků ÚZEI – víceleté pícniny na orné půdě. Pro ocenění PÚ v ekologickém zemědělství data pochází z nákladového šetření vybraných komodit uskutečněném Spolkem PRO-BIO poradenství. Konkrétně se jedná o průměr z let 2015–2019. Ekonomické údaje víceletých pícnin v obou režimech jsou průměrem čistosevů, podsevů a směsek.

Dodatečné náklady:

Dodatečné náklady jsou vytvořeny na základě vyšších nákladů souvisejících s náročností titulu, tzv. transakčními náklady. Ty jsou vypočítány z času, který zemědělci stráví při nutné administrativě, kontrolách, evidencích, absolvování školení aj. Tento čas je ohodnocen průměrnou hodinovou mzdou dle ČSÚ (průměr let 2015–2019). Transakční náklady jsou rozlišeny jednak pro plochy všechny plochy v titulech (v přechodném období i v ekologickém režimu), jednak pouze pro plochy v přechodném období, které jsou vypočítány jako čas farmáře strávený popisem farmy při vstupu do EZ.

2.2.1 Pěstování zeleniny, brambor, speciálních bylin a jahodníku

Východiska pro výpočet:

Pěstování zeleniny, brambor, speciálních bylin a jahodníku v rámci systému ekologického zemědělství je podporováno, protože tento systém hospodaření významným způsobem snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením z používání řady přípravků na ochranu rostlin a dalšími vhodnými postupy a technologiemi (např. důsledné a promyšlené střídání plodin v osevním postupu). Běžná praxe je spojena s takřka neomezeným používáním prostředků na ochranu rostlin.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce zeleniny na orné půdě. Příspěvek na úhradu u ekologické i konvenční produkce zeleniny je stanoven jako vážený průměr příspěvků na úhradu vybraných čtyř nejčastěji pěstovaných druhů zeleniny, a to mrkve, cibule, tykve a hlávkového zelí, kde vahou je vzájemný podíl ploch těchto druhů zeleniny na celkové osevní ploše zeleniny v EZ a v konvenci.

Při výpočtu příspěvku na úhradu byly v případě ekologické produkce zohledněny jednak vyšší náklady na pracovní síly a osiva, úspora nákladů vyplývající z nižší spotřeby přípravků ochrany rostlin i hnojiv,

dále pak nižší hektarový výnos z důvodu uplatnění specifických agrotechnických opatření, a naopak vyšší realizovaná prodejní cena ekologické produkce.

Jahodník bude zahrnut mezi podporované druhy, ale s ohledem na jeho nízké plochy není pro něj uvažována speciální platba. Brambory budou také patřit mezi podporované druhy, ale vzhledem k podobnosti systému pěstování a zároveň jejich ekonomiky budou taktéž zahrnuty pod shodnou platbu.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$66\,141 + 185 = 66\,325 \text{ Kč/ha}$$

EZ – Pěstování zeleniny, brambor, speciálních bylin a jahodníku	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – vážený průměr ¹⁴⁷	-4 218	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – vážený průměr ¹⁴⁸	61 922	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl příspěvků na úhradu		66 141 ¹⁴⁹
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		185
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		66 325

b) Přejchod na EZ

Přejchod na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší ve výkupní ceně zeleniny, která je v konverzi shodná s cenou v KZ. Navíc jsou přičteny transakční náklady specifické pro plochy v konverzi.

Kalkulace platby (Přejchod na EZ):

$$68\,211 + 360 = 68\,571 \text{ Kč/ha}$$

PO-EZ – Pěstování zeleniny, brambor, speciálních bylin a jahodníku	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – vážený průměr	-6 288	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – vážený průměr	61 922	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl příspěvků na úhradu		68 211 ¹⁵⁰
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		360
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		68 571

¹⁴⁷ Vážený průměr příspěvků na úhradu hlavních druhů zeleniny byl vypočten na základě vah (tj. osevních ploch) 22:9:66:3, a to v pořadí mrkev, cibule, tykev a zelí.

¹⁴⁸ Vážený průměr příspěvků na úhradu hlavních druhů zeleniny byl vypočten na základě vah (tj. osevních ploch) 17:29:42:13, a to v pořadí mrkev, cibule, tykev a zelí.

¹⁴⁹ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

¹⁵⁰ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

2.2.2 Pěstování ostatních plodin

Východiska pro výpočet:

Hospodaření na orné půdě je v běžné praxi spojeno s používáním značného množství látek, které kontaminují životní prostředí. Platba je postavena na rozdílu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce na orné půdě. V systému hospodaření v EZ jsou tyto látky vyloučeny (např. přípravky na ochranu rostlin, minerální hnojiva), což snižuje výnosy a zvyšuje mnohé variabilní náklady. Dále jsou uvažovány transakční náklady spojené s administrací v EZ a náklady spojené s přechodem na EZ pro subjekty, které jsou v Přechodném období na certifikované EZ.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$7\,687 + 185 = \underline{7\,872 \text{ Kč/ha}}$$

EZ – Pěstování ostatních plodin na orné půdě	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ na orné půdě	4 487	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ na orné půdě	12 174	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl příspěvků na úhradu		7 687
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		185
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		7 872

b) Přechod na EZ

Platba v přechodu na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší ve výkupní ceně produkce, která je v konverzi shodná jako cena v KZ. Navíc jsou k platbě přičteny náklady spojené s konverzí.

Kalkulace platby:

$$13\,966 + 360 = \underline{14\,327 \text{ Kč/ha}}$$

PO-EZ – Pěstování ostatních plodin na orné půdě	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ na orné půdě	-1 793	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ na orné půdě	12 174	
Ztráta příjmu celkem (rozdíl příspěvků na úhradu)		13 966 ¹⁵¹
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		360
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		14 327

2.2.3 Pěstování trav a víceletých pícevin na orné půdě

Východiska pro výpočet:

Titul je zaměřen na podporu produkce ekologické píce z dočasných travních porostů (maximálně pětiletých tvořených porosty trav a jetelovin s podílem jetelovin menším než 50 %) na orné půdě, respektive z pěstování víceletých pícevin na orné půdě. V ekologickém zemědělství je podíl pěstování pícevin na orné půdě vyšší než v běžné praxi, díky čemuž ekologičtí zemědělci přispívají k obnově přirozené úrodnosti a dobré struktury půdy, k podpoře biodiverzity a rozmanitosti zemědělské krajiny a snižují rizika kontaminace životního prostředí. Pěstování pícevin a trav na orné půdě je spojeno v EZ s nižším PÚ z travní hmoty než v konvenčním zemědělství. Dále jsou uvažovány transakční náklady spojené s administrací v EZ a náklady spojené s přechodem na EZ pro subjekty, které jsou v Přechodném období na certifikované EZ.

¹⁵¹ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$5\,102 + 185 = \underline{5\,287 \text{ Kč/ha}}$$

EZ – Pěstování trav a víceletých píceňin na orné půdě	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ na orné půdě – víceleté pícniny	7 640	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ na orné půdě – víceleté pícniny	2 538	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl PÚ		5 102
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		185
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		5 287

b) Přechod na EZ

Platba v přechodu na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší v nákladech spojených s konverzí, které jsou k platbě přičteny.

Kalkulace platby:

$$5\,664 + 360 = \underline{6\,024 \text{ Kč/ha}}$$

PO-EZ – Pěstování trav a víceletých pícnin na orné půdě	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ na orné půdě – víceleté pícniny	7 640	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ na orné půdě – víceleté pícniny	1 976	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl PÚ		5 664
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		360
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		6 024

2.3 Trvalé kultury

Zdroje využité k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce ovoce:

Výpočet PÚ v sadech (při produkci ovoce) vychází z ovocných dřevin, jejichž plochy zaujímají více než 60 % všech ovocných sadů v ČR. Jedná se o jabloně a slivoně. Výše PÚ ovoce vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit uskutečněném Spolkem PRO-BIO poradenství, konkrétně se jedná o průměr dat z let 2015–2019. Za konvenčního hospodaření jsou ve výpočtech využita namodelovaná data odborníky z Ovocnářské unie (průměr let 2015 až 2019). Kalkulace je vytvořena po odstranění extrémních subjektů ze zdrojových dat a po odstranění nákladů na roční dosadbu. Tento náklad neznamena vyšší náklad pro ekologickou produkci. Zároveň jsou odečteny dodatečné náklady z PRV14+ (subjekty byly v období sběru dat vázány dotačním titulem a pobíraly podporu).

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku produkce vinné révy:

Výše PÚ vinné révy vychází z dat, která jsou průběžně získávána ÚZEI v rámci nákladového šetření vybraných komodit Svazem integrované a ekologické produkce o. s. EKOVIN, konkrétně se jedná o průměr dat z let 2015–2019.

Dodatečné náklady:

Dodatečné náklady jsou vytvořeny na základě vyšších nákladů souvisejících s náročností titulu, tzv. transakčními náklady. Ty jsou vypočítány z času, který zemědělci stráví při nutné administrativě,

kontrolách, evidencích, absolvováním školení aj. Tento čas je ohodnocen průměrnou hodinovou mzdou dle ČSÚ (průměr let 2015–2019). Transakční náklady jsou rozlišeny jednak pro všechny plochy v intervenci Ekologické zemědělství (v přechodném období i v ekologickém režimu), jednak pouze pro plochy v přechodném období, které tvoří čas farmáře strávený popisem farmy při vstupu do EZ.

Dodatečný náklad na odstraňování listové plochy v zóně hroznů byl vytvořen ve spolupráci se spolkem EKOVIN.

Cena práce vychází z dat ČSÚ a jedná se o průměr let 2015–2019.

2.3.1 Intenzivní sady

Východiska pro výpočet:

Pěstování ovoce v rámci systému ekologického zemědělství významným způsobem snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením z používání řady přípravků na ochranu rostlin a průmyslových hnojiv a dalšími zemědělskými postupy. Běžná praxe je spojena s takřka neomezeným využíváním přípravků na ochranu rostlin a hnojiv.

Platba je postavena na rozdílu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce ovoce. Při výpočtu příspěvku na úhradu byly v případě ekologické produkce zohledněny jak nižší realizovaný hektarový výnos, tak i úspora vyplývající z nižší spotřeby přípravků ochrany rostlin a hnojiv. V případě sadů je zahrnuta na základě šetření nižší realizovaná prodejní cena ekologické produkce, neboť i přes existenci cenové premie nedosahuje certifikovaná produkce takové kvality jako produkce v KZ.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$40\,053 + 185 = \underline{40\,238 \text{ Kč/ha}}$$

EZ – Sady intenzivní	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě EZ – intenzivní sady – vážený průměr ¹⁵²	-16 563	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – sady – vážený průměr ¹⁵³	23 490	
Ztráta příjmu v sadech celkem – rozdíl PÚ		40 053
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		185
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		40 238

b) Přechod na EZ

Platba v přechodu na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší v transakčních nákladech specifických pro plochy v konverzi, které jsou k platbě přičteny navíc. Také ve zdrojových datech byly odečteny náklady z PRV14+, které subjekty pobíraly v rámci podpory přechodu na EZ.

Kalkulace platby:

$$40\,018 + 360 = \underline{40\,378 \text{ Kč/ha}}$$

¹⁵² Vážený průměr PÚ hlavních druhů ovoce byl vypočten na základě vah 63:37 v pořadí jabloně a slivoně.

¹⁵³ Vážený průměr PÚ hlavních druhů ovoce byl vypočten na základě vah 80:20 v pořadí jabloně a slivoně.

PO-EZ – Sady intenzivní	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě EZ-PO – intenzivní sady – vážený průměr	-16 528	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – sady – vážený průměr	23 490	
Ztráta příjmu v sadech celkem – rozdíl PÚ		40 018
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		360
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		40 378

2.3.2 Ostatní sady

Východiska pro výpočet:

Pěstování ovoce v rámci systému ekologického zemědělství významným způsobem snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením z používání řady přípravků na ochranu rostlin a průmyslových hnojiv a dalšími zemědělskými postupy. Běžná praxe je spojena s takřka neomezeným využíváním přípravků na ochranu rostlin a hnojiv.

Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce sadů. Při výpočtu příspěvku na úhradu byl v případě ekologické produkce zohledněn extenzivní způsob hospodaření v těchto tzv. ostatních sadech, které mají obecně širší spony a nižší náklady na obhospodařování související s nižší úrovní agrotechniky (obvykle celoplošné zatravnění s maximálně 1–2 sečemi, omezené nebo úplně vyloučené hnojení, omezená potřeba prostředků na ochranu rostlin, omezení a nepravidelnost řezu). Tyto sady však mají současně nižší výnos ovoce.

a) Udržení EZ

Kalkulace platby:

$$36\,030 + 185 = 36\,215 \text{ Kč/ha}$$

EZ – Sady ostatní	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – ostatní sady – vážený průměr	-12 541	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – sady – vážený průměr	23 490	
Ztráta příjmu v sadech celkem – rozdíl PÚ		36 030 ¹⁵⁴
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		185
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		36 215

¹⁵⁴ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

b) Přejchod na EZ

Platba v přechodu na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší v transakčních nákladech specifických pro plochy v konverzi, které jsou k platbě přičteny navíc. Také ve zdrojových datech byly odečteny náklady z PRV14+, které subjekty pobíraly v rámci podpory přechodu na EZ

Kalkulace platby:

$$35\,996 + 360 = \underline{36\,356 \text{ Kč/ha}}$$

PO-EZ – Sady ostatní	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ-PO – ostatní sady – vážený průměr	-12 506	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v případě KZ – sady	23 490	
Ztráta příjmu v sadech celkem – rozdíl PÚ		35 996
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		360
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		36 356

2.3.3 Vinice a chmelnice

Východiska pro výpočet:

Vinařství v rámci systému ekologického zemědělství významným způsobem snižuje proti běžné praxi rizika kontaminace životního prostředí vyloučením řady přípravků na ochranu rostlin a minerálních hnojiv z používání a dalšími zemědělskými postupy (např. zatravnění meziřadí). Běžná praxe je spojena s takřka neomezeným využíváním přípravků na ochranu rostlin. Platba je postavena na rozdílu příspěvků na úhradu fixních nákladů a zisku ekologické a konvenční produkce révy vinné. Při výpočtu příspěvku na úhradu byly v případě ekologické produkce zohledněny jednak vyšší náklady na pracovní síly, dále mírně vyšší realizovaný hektarový výnos a úspora plynoucí z nižší spotřeby prostředků na ochranu rostlin. Realizační ceny za hrozny pocházející z EZ jsou dle šetření vyšší než v KZ.

Pěstování chmelnic v rámci ekologického zemědělství je možno vzhledem k podobnosti tohoto faremního systému s hospodařením na vinicích (obdobná struktura a typy nákladů) zahrnout pod shodnou platbu, jako pro pěstování révy vinné (jejíž rozloha je mnohonásobně větší).

a) Udržení EZ

Kalkulace platby (Udržení EZ):

$$27\,331 + 4\,537 = \underline{31\,868 \text{ Kč/ha}}$$

EZ – Vinice/Chmelnice ¹⁵⁵	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – vinice	-9 658	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – vinice	17 673	
Ztráta příjmu ve vinici celkem – rozdíl PÚ		27 331
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Odstraňování listové plochy v zóně hroznů – náklad navíc	4 353	
Transakční náklady	185	
Dodatečné náklady celkem		4 537 ¹⁵⁶
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		31 868

V případě **ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty** bude k platbě připočteno **6 572 Kč/ha**.

¹⁵⁵ Podklady vycházely ze šetření o vinicích, data o chmelnicích do kalkulací nevstupovala pro velmi nízkou rozlohu a počet podniků s ekologickými chmelnicemi. Při tak nízkém podílu rozloh by při jisté míře podobnosti technologií s vinicemi výsledek neovlivnil celkovou újmu na tyto dva trvalé porosty.

¹⁵⁶ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

b) Přejchod na EZ

Platba v přechodu na EZ se od platby v rámci udržení EZ liší ve výkupní ceně révy vinné, která je v konverzi shodná jako cena v KZ. Navíc jsou k platbě přičteny náklady spojené s konverzí.

Kalkulace platby (Přejchod na EZ):

52 854 + 4 713 = 57 567 Kč/ha

PO-EZ – Vinice/Chmelnice	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (<i>income foregone</i>)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v EZ – vinice	-35 181	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku v KZ – vinice	17 673	
Ztráta příjmu ve vinici celkem – rozdíl PÚ		52 854
Dodatečné náklady (<i>additional costs</i>)		
Odstraňování listové plochy v zóně hroznů – náklad navíc	4 353	
Transakční náklady	360	
Dodatečné náklady celkem		4 713
Ztráta příjmu a dodatečné náklady celkem		57 567

V případě **ozelenění meziřadí na podporu organické hmoty** bude k platbě připočteno **6 572 Kč/ha**.

3 Zalesňování zemědělské půdy (25.70)

Platba je rozdělena na tři části. Jedná se o náklady na založení lesního porostu, na péči o založený lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské činnosti. V této části je uvedena kalkulace pouze třetí části, která vychází z výpočtu ztráty příjmu z orné půdy, respektive z TTP.

3.1 Náhrada za ukončení zemědělské činnosti

Východiska pro výpočet:

Zalesňování orné půdy, respektive trvalých travních porostů, znamená ztrátu příjmu z produkce na orné půdě, popřípadě TTP z této plochy ve výši příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku.

Zdroje využití k výpočtu:

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku z orné půdy:

Výpočet PÚ z orné půdy vychází ze tří hlavních tržních plodin, které zaujímají více jak 50 % všech osevaných plodin v ČR (v roce 2015–2019 tvoří celkem 57 % osevní plochy). Jedná se o pšenici ozimou, řepku ozimou a ječmen jarní. Výše PÚ vychází z dat, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků, konkrétně je využíván průměr nákladů vybraných plodin z let 2015–2019.

Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku z travních porostů:

Výpočet PÚ z TTP vychází z dat, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků. Konkrétně je využíván průměr nákladů z let 2015–2019 s tím, že rok 2018 byl z výpočtu vyloučen kvůli extrémnímu suchu, které v tomto roce na TTP výrazně ovlivnilo dosažené výnosy. Údaje jsou aktualizovány na základě dotazníkového šetření z roku 2019. Seno je oceněno na základě údajů uveřejněných Českým statistickým úřadem, přičemž se jedná o průměr cen z let 2015–2019 bez zahrnutí extrémního roku 2018 z důvodu sjednocení časové řady.

3.1.1 Zalesnění orné půdy

Kalkulace platby: $(10\,998 \times 0,562) + (13\,681 \times 0,276) + (13\,613 \times 0,163) = 12\,174 \text{ Kč/ha}$

Zalesnění orné půdy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – pšenice ozimá (56,2 %)	10 998	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – řepka ozimá (27,6 %)	13 681	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – ječmen jarní (16,3 %)	13 613	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku na orné půdě – vážený průměr	12 174	
Ztráta příjmu celkem		12 174 ¹⁵⁷
Ztráta příjmu celkem		12 174

Při zalesnění orné půdy vzniká zemědělcům ročně v průměru ztráta 12 174 Kč/ha.

3.1.2 Zalesnění trvalých travních porostů

Kalkulace platby: $6\,864 - 1\,835 = 5\,029 \text{ Kč/ha}$

Zalesnění trvalých travních porostů	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Variabilní náklady – trvalý travní porost (běžně obhospodařovaný)	1 835	
Tržby – trvalý travní porost (běžně obhospodařovaný)	6 864	
Příspěvek na úhradu fixních nákladů a zisku – trvalý travní porost (seno)	5 029	
Ztráta příjmu celkem		5 029
Ztráta příjmu celkem		5 029

Při zalesnění trvalého travního porostu vzniká zemědělcům ročně v průměru ztráta 5 029 Kč/ha.

¹⁵⁷ Rozdíl je způsoben zaokrouhlováním.

4 Agrolesnické systémy

Dřeviny v agrolesnických systémech plní významné ekosystémové služby a mimoprodukční funkce jako je zejména ochlazování krajiny a aktivní působení proti změně klimatu. Tyto systémy mají velmi příznivé environmentální benefity v porovnání se standardním zemědělstvím. Mezi nejvýznamnější patří jejich protierozní funkce, příznivější bilance živin (omezují potřebu hnojení), zvýšení biodiverzity (nadzemní i půdní), snižování vyplavování dusičnanů do vod a ukládání uhlíku v půdě. Dále fungují účinně jako ochrana vod (vyrovnávají vodní bilanci v krajině, upravují chemismus a filtraci vody). V neposlední řadě pak výrazně přispívají k tlumení klimatických extrémů a jejich dopadů na zemědělský systém (extrémní teploty a sucha, přívalové deště). Intervence tak řeší potřebu zvýšit odolnost zemědělství ke klimatické změně, kde SWOT identifikovala jako slabou stránku vysokou míru degradovaných a utužených půd s následnou ztrátou retenčního potenciálu. Agrolesnictví přispěje k omezení vodní eroze a dalších degradačních faktorů zajištěním vegetačního pokryvu a rozčleněním velkých půdních bloků. Agrolesnictví také přispěje účinnějším pohlcováním skleníkový plynů ke snížení emisí a ke zvýšení sekvestrace uhlíku do půdy.

Touto intervencí budou podporovány 2 typy agrolesnických systémů, a to silvoorebné a silvopastevní. Jedná se o systémy obhospodařování půdy, v rámci kterých je stejný pozemek zároveň využíván k pěstování dřevin a k zemědělské činnosti (silvoorebné) nebo pastvě (silvopastevní) bez záměru převodu pozemku na lesní porost. V rámci agrolesnických systémů je možná liniová výsadba na orné půdě u silvoorebných systémů a roztroušená, popř. liniová výsadba na pastvinách u silvopastevních systémů.

Kompenzace bude rozdělena na dvě části – podpora na založení agrolesnického systému bude poskytnuta jako investiční paušální platba na hektar, ve které se budou hradit náklady na založení agrolesnického systému a dále se bude pobírat podpora na péči o agrolesnický systém, která bude realizována formou pětiletých závazků hospodaření jako paušální platba na náklady na následnou péči o založený porost.

Zdroje využité k výpočtu:

Ceny jednotlivých položek vychází převážně z Cenové soustavy RTS DATA pro rok 2020. V případě některých položek, které se v daném ceníku nenalézají, jsou využity informace od odborníků z pracovní skupiny a případně i jiné odborné zdroje a ceníky firem.

4.1 Založení agrolesnického systému (42.73)

Východiska pro výpočet:

Silvoorebné i silvopastevní systémy vychází ze stejné kalkulace, je tedy stanovena jedna sazba pro oba typy agrolesnických systémů.

Kalkulace je provedena na hustotu výsadby 100 ks dřevin na hektar zemědělské půdy (z nichž 70 % je lesních a zbylých 30 % ovocných). Je počítáno se 4 zálivkami za rok plus zalití při výsadbě. Potřeba vody je napočítána na 50 l ke každé dřevině. V kalkulaci jsou uvažovány položky v rovině, nikoliv ve svahu.

Silvoorebné agrolesnické systémy: šířka pásu, ve kterém budou dřeviny je 1–5 m; mezi řadami stromů 10–100 m; spon podle typu dřeviny 3–10 m; skupina o maximálním počtu 20 ks stromů ve skupině a na ploše max. 400 m² na 1 ha pouze 1 skupina dřevin na ha/DPB; vzdálenost dřevin od okraje DPB bude min. 6 m. Mezi dřevinami se nepředpokládá cílená výsadba trávy, ale žadatel tam bude moci vysázet keře či byliny.

Výsadbový materiál: Lesní dřeviny budou ve výšce 121–250 cm; ovocné dřeviny budou ve výšce 160–190 cm s výjimkou mandloně obecné, meruňky obecné, višně obecné, broskvoně obecné, které mohou být i jiné velikosti (korunka založená min. ve výšce 130).

Uvažuje se vyvazování všech dřevin, potřeba individuální ochrany (pevná konstrukce kolem stromku i plastový tubus) bude také u všech dřevin, tedy 100 %.

JEDNOTLIVÉ POLOŽKY KALKULACE:

MATERIÁL:

- **Cena za stromy** – skládá se z listnatých stromů, prostokořenných o velikosti 121–250 cm (70 % celkové výsadby, tedy 70 dřevin) a ovocných stromů ve formě vysokokmenů či polokmenů (30 % výsadby, tedy 30 ks dřevin).
- **Materiál pro kotvení** – vychází z ceny kůlu dlouhého 2 metry o průměru 4–6 cm s upevněním sazenic motouzem při potřebě 1 ks kůlu na jeden strom.
- **Ochrana kmene** – vychází z ceny pozinkovaného drátěného pletiva o výšce 160 cm při potřebě 1,5 metru na jeden strom.
- **Mulč** – v kalkulaci je uvažována dřevní štěpka v množství 1 metr okolo 1 dřeviny ve vrstvě 5–10 cm, tedy 0,06 m³/strom.
- **Voda (zálivka)** – do kalkulace vstupuje povrchová voda pro jinou potřebu průmyslu, přičemž je uvažováno 5 zálivek ročně při potřebě vody 50 l ke každé dřevině.
- **Přesun hmot pro sadovnické a krajinářské úpravy** – je uvažováno 6 % z výsledné platby, což vychází na přesun 6,6 t/ha.

PRACOVNÍ ÚKONY:

- **Příprava půdy** – výpočet vychází z hloubení jamek bez výměny půdy v rovině, jako průměr velikostí jamek do 0,125 m³ a do 0,4 m³.
- **Výsadba stromů** – do kalkulace je uvažována výsadba stromu v rovině při výšce kmene do 2,5 m bez balu do předem vyhloubené jamky vč. zalití.
- **Mulčování** – do kalkulace je uvažováno mulčování do tloušťky 0,1 m v rovině, přičemž plocha pro mulčování je vypočtena jako kruh o průměru 1 metr okolo každé dřeviny, tedy 0,79 m²/strom.
- **Zajištění dřeviny** – položka se skládá z operací osazení kůlů k dřevině s uvázáním (délka kůlu do 2 m) a ochrany dřevin před okusem zvěří z drátového pletiva v rovině.
- **Zálivka** – položka se skládá z dovozu vody pro zálivku rostlin (je uvažován dovoz do 6 km) a ze zalití rostlin vodou, přičemž je uvažováno 5 zálivek ročně při potřebě vody 50 l ke každé dřevině.

Kalkulace platby:

$$39\,447 + 75\,915 = 115\,362 \text{ Kč/ha}$$

<u>Založení agrolesnického systému</u>	Kč/ha	Kč/ha
Materiál		
Cena za vysazené stromy	19 250	
Materiál pro kotvení	1 980	
Ochrana kmene	9 285	
Mulč	2 305	
Voda – zálivka	98	
Přesun hmot pro krajinářské a sadovnické úpravy	6 530	
Materiál celkem		39 447 ¹⁵⁸
Pracovní úkony		
Příprava půdy	30 260	
Výsadba stromů	14 950	
Mulčování	4 760	
Zajištění dřeviny (osazení kůlů k dřevině, ochrana dřevin před okusem zvěří)	5 600	
Dovoz vody pro zálivku rostlin	17 575	
Zálivka	2 770	
Pracovní úkony celkem		75 915
Materiál a pracovní úkony celkem		115 362

¹⁵⁸ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.

4.2 Péče o založený agrolesnický systém (26.70)

Východiska pro výpočet:

Silvoorebné i silvopastevní systémy vychází ze stejné kalkulace, je tedy stanovena jedna sazba pro oba typy agrolesnických systémů.

Kalkulace je provedena na hustotu výsadby 90 ks dřevin na hektar zemědělské půdy, (z nichž 70 % je lesních a zbylých 30 % ovocných). Je počítáno se 4 zálivkami ročně. Potřeba vody je napočítána na 50 l ke každé dřevině.

Do platby v péči o založený agrolesnický systém ve formě pětiletého závazku vstupuje řez stromů (u veškeré výsadby), obnova ochrany stromů před okusem (chránič) a obnova opory stromů (kůly), zálivka a dovoz vody pro zálivku.

JEDNOTLIVÉ POLOŽKY KALKULACE:

MATERIÁL:

- **Voda (zálivka)** – do kalkulace vstupuje povrchová voda pro jinou potřebu průmyslu, přičemž jsou uvažovány 4 zálivky ročně při potřebě vody 50 l ke každé dřevině.

PRACOVNÍ ÚKONY:

- **Zálivka** – položka se skládá z dovozu vody pro zálivku rostlin (je uvažován dovoz do 6 km) a ze zalití rostlin vodou, přičemž jsou uvažovány 4 zálivky ročně při potřebě vody 50 l ke každé dřevině.
- **Řez stromů** – do výpočtu je uvažován řez veškeré výsadby provedený 2× za závazek.
- **Kontrola kotvení a mechanické ochrany proti okusu, znovudorážení kůlů a znovuvázání dřevin (vč. materiálu k doplnění)** – je uvažováno, že 5 % veškeré výsadby bude třeba každoročně zkontrolovat a opravit jejich kotvení, ochranu proti okusu atd.

Kalkulace platby:

$$70 + 19\,987 = \underline{19\,987 \text{ Kč/ha}}$$

<u>Péče o založený agrolesnický systém</u>	Kč/ha	Kč/ha
Materiál		
Voda – zálivka	70	
Materiál celkem		70
Pracovní úkony		
Dovoz vody pro zálivku rostlin	12 654	
Zálivka	2 493	
Řez stromů	4 320	
Kontrola kotvení a ochrany proti okusu, znovudorážení kůlů	450	
Pracovní úkony celkem		19 917
Materiál a pracovní úkony celkem		19 987

5 Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě (32.72)

Z důvodu změny v zákoně o ochraně přírody a krajiny číslo 114/1992 Sb., týkající se změny zonace a s ním souvisejícím zákazem biocidů, umělých hnojiv, vápnění a kejdy na území Národních parků (mimo zastavěná území) jsou stanoveny dvě sazby pro oblasti Natura 2000.

Východiska pro výpočet:

Základním konceptem výpočtu je porovnání příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku na plochách s omezením a stejného ukazatele na plochách bez omezení. Vyloučení aplikace zdrojů živin vede ke snížení výnosu (tím i příjmů) a současně k úspoře nákladů na hnojiva. S využitím ekonomických údajů pro ošetřování travních porostů, zjišťovaného pravidelným Výběrovým šetřením o nákladech a výnosech zemědělských výrobků (ÚZEI), byl stanoven PÚ před a po omezení na dotčených plochách.

Zdroje využití k výpočtu:

Výše ztráty z důvodu vyloučení hnojení vychází z výpočtu příspěvku na úhradu fixních nákladů a zisku na trvalých travních porostech, a to v úrovni běžného hnojení oproti nehnojené variantě. Ke zjištění výše kompenzace pro oblasti, kde je zakázáno hnojit průmyslovými hnojivy, se PÚ na TTP to v úrovni běžného hnojení porovnává s PÚ na TTP, kde se hnojí pouze organickými hnojivy.

Výše PÚ vychází z dat, která jsou průběžně získávána v ÚZEI v rámci Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobků. Konkrétně je využíván průměr nákladů z let 2015–2019 s tím, že rok 2018 byl z výpočtu vyloučen kvůli extrémnímu suchu, které v tomto roce na TTP výrazně ovlivnilo dosažené výnosy. Údaje týkající se množství aplikovaného N jsou aktualizovány na základě dotazníkového šetření z roku 2019.

Seno je oceněno na základě údajů uveřejněných Českým statistickým úřadem, přičemž se jedná o průměr cen z let 2015–2019 bez zahrnutí extrémního roku 2018 pro sjednocení časové řady.

5.1 Oblasti se zákazem hnojit (území 1. zóny CHKO a tzv. stepping stones)

Kalkulace platby:

$$5\,029 - 2\,516 = 2\,513 \text{ Kč/ha}$$

Oblasti se zákazem hnojit	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu na TTP při obvyklé úrovni hnojení	5 029	
Příspěvek na úhradu na nehnojeném TTP	2 516	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl příspěvků na úhradu		2 513
Ztráta příjmu celkem		2 513

5.2 Oblasti se zákazem hnojit průmyslovými hnojivy (území NP)

Kalkulace platby:

$$5\,029 - 3\,543 = 1\,487 \text{ Kč/ha}$$

Oblasti se zákazem hnojit průmyslovými hnojivy	Kč/ha	Kč/ha
Ztráta příjmu (income foregone)		
Příspěvek na úhradu na TTP při obvyklé úrovni hnojení	5 029	
Příspěvek na úhradu na TTP při vyloučení průmyslových hnojiv	3 543	
Ztráta příjmu celkem – rozdíl příspěvků na úhradu		1 487 ¹⁵⁹
Ztráta příjmu celkem		1 487

¹⁵⁹ Rozdíl ve výši 1 Kč je způsoben zaokrouhlováním.